

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

N:r 19 (125)

Fredagen den 9 maj 1890.

3:dje årg.

<p>Annonspris: 35 öre pr petitrad (10 stafvelser). För »Platssökande» och »Lediga platser» 25 öre. Utländska annonser 70 öre pr petitrad.</p>	<p>Tidningen kostar endast 1 kr. för kvartalet, med Iduns- Mode- och Mönstertidning 1 kr. 65 öre; postarvodet inberäknadt.</p>	<p>Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas å byrån kl. 10—11. Allm. Telef. 61 47.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösnummerpris: 15 öre (vid kompletteringar).</p>	<p>Byrå: Drottninggatan 48, 1 tr. Prenumeration sker i landsorten å post- anstalterna, i Stockholm hos red., i boklådorna och tidningskontoren.</p>
--	--	--	---	---

Betty Hennings.

Fru Hennings, den danska nationalteaterns primadonna, kom till Stockholm i fjor våras — då känd endast till namnet för flertalet af vår allmänhet — gaf en serie gästroller på dramatiska teatern och blef i ett slag publikens gunstling.

Nu har hon kommit hit för andra gången. Hon helsades vid sitt uppträdande i lördags — i »Ett dockhem» — på det mest hjärtliga sätt välkommen åter.

Det är sålunda en öskt anledning för Idun att nu med sitt galleri af samtida införlifva den genialiska konstnärinnans bild.

* * *

Betty Schnell är köbenhavnsborn. Hon föddes 1850, hoppade vid 8 års ålder som balettelev in på kungliga teaterns scen, blef i helt unga år balettens förnämsta stjärna och den gamle Bournonvilles gunstling och utvecklade sig, sedan hon — dels af helsoskäl, men mest af inre håg — öfvergätt från de dansande till de spelande konstnärernas led, till en af den kungliga talsee-

nens mest uppmärksammade förmågor.

Efter långvariga och grundliga studier under den berömda skådespelaren professor Höedts ledning debuterade Betty Schnell vid 20 års ålder den 13 december 1870 som Agnes — »den första ingenuen» — i Molières komedi »Fruentimnerskolan».

Framgången var fullständig. Det var uppenbart, att denna späda, unga flicka med det magra, energiska ansiktet och den själfulla blicken egde en dramatisk förmåga, sådan som är beskärd endast åt konstens söndagsbarn.

Hennes uppfattning af Agnes' personlighet var frisk och djärf. »Hvarje ord,» har en kritiker yttrat, »lefde sitt eget lif, och hvarje scen var arbetad in i sin rätta stämning och tonart.»

Debuten väckte stora förhoppningar, och dessa ha sedan ej blifvit svikna. Fru Hennings gaf till och med mera och annat, än hvad fröken Schnell lofvade.

Hon fick en mängd roller af den mest olika beskaffenhet. I början var det mest unga naiva och gladlynta unga flickor, hon fick spela — den franska och den danska

Osynlig är den handen, som världen gjort:
Så verkar i det dolda allt godt och stort;

Och när du stilla sysslar vid gömda hårdn,
Då är det kanske du som beherrsakar världen.

FRITHIOF HOLMGREN.

komediens ingenuer — men småningom utvidgade hon i allt högre grad gränserna för sin repertoar, och för närvarande torde denna vara mer mångsidig än någon annan skådespelerskas i Norden.

Med tolkningen af Nora i Ibsens ryktbara dram — 1879 — höjde hon sig till en konstnärinna af första rang. Bland hennes bästa uppgifter från de senare åren räknas för öfrigt de för stockholmspubliken välbekanta prestationerna i »Vildanden», i »Sällskap där man har tråkigt», »I asylen» och »Det var en gång —» samt i »En fallit» (Signe), »En skandal» (Karen Wahl), »Strandbybor» (Gertrud), »Broder Rus» (Grete), »Låt om oss skiljas» (Cyprienne) och nu senast i »Kung Midas» (Anna Hjälm).

Sedan 1877 är fru Hennings gift med hofmusikhandlaren Henrik Hennings i Köbenhavn.

* * *

Den egenskap, hvarmed fru Hennings först öfverraskade stockholmspubliken, var hennes mångsidighet. Ena kvällen spelade hon »En liten förmyndare» — den barnliga yrhättan, som sluppit lös ur klosterpensionen — andra kvällen den 80-åriga gumman i asylen, en afton den taniga och bortkomna lilla Hedvig, lefvande i sin barnliga drömvärld i sällskap med sin vildand, den andra den lefnadsglada och världsvana unga köpenhamnsfrun i bagattellen »En middagsbjudning», en kväll den obekräftigt förnäma och nackstyfva prinsessdockan i Drachmans sagospel, andra kvällen Nora, sånglärkan som vet så föga om lifvet och så föga om sig själf . . .

Men den egenskap hos fru Hennings, som vann stockholmspubliken, det var den stora förmåga af individualisering, hvarmed hon gaf dem lif, alla dessa sinsemellan så olika personer. Det var *djupet* i hennes konst, som lärde oss ej blott att skatta den högt, utan också att hålla af den.

Fru Hennings prestationer hvila på omfattande och djupa studier. Det skulle ej falla henne in att lita på inspirationen, att spela — så att säga — på Guds försyn. Hennes roller äro med ytterlig omsorg genomarbetade; hvarje detalj — om än aldrig så obetydlig — noggrant öfvertänkt och pröfvad. Framställningen i dess helhet och i dess enskildheter är aldrig ett utkast utan ett gediget och helt konstverk, ofta nog — exempelvis hos den 80-åriga gumman — till den grad gediget att där ej kan uppspås ett drag för mycket eller för litet.

* * *

Konsten — har man sagt — måste alltid i viss mån verka genom öfverdrifter.

För den sceniska konstnärrens verk gäller detta i ännu högre grad än uti målarens eller skulptörens arbete. Skådespelaren gifver en kraftig bild af den person, han framställer, just genom att med full afsikt framhålla vissa drag i denna persons skaplynne och hålla undan andra, mindre väsentliga drag. Därigenom inskräper han hos åskådarna det, som han anser utgöra det centrala, det dominerande hos personen. Natur och osökt sanning måste finnas i skildringen, men för att nyttja ett lite

rärt slagord måste denna natur vara »sedd genom ett temperament», uppfattad ej af fotografens själlösa objektiv, utan af den konstnärliga personlighetens egen individuella blick.

Fru Hennings har sin styrka just i den intensitet, hvarmed hon förstår att sammansmälta personens skaplynne med sitt eget — eller snarare öfverföra sitt eget temperament till de personer, hon tolkar — i den intelligens, med hvilken hon uppspårar och fasthåller det centrala hos personen och skarpt och konsekvent framhåller dess hufvuddrag, efter hvilka hon sedan rättar enskildheterna, så att de alla, hvar i sin mån, bidraga till totalintrycket, men aldrig störa detsamma.

Hon karaktäriserar personens yttre med samma skärpa och samma smidighet som hon använder på klargörandet af karaktären. Hennes figurer bli så utprägladt individualiserade, så att vi minnas dem — Hedvig, Nora, den 80-åriga asyldamen — som lifs lefvande människor, och därtill som *olika* människor, som ha föga eller intet gemensamt, annat än röstens smidighet och sympatiska timbre.

*Intelligen*sen är sålunda den dominerande egenskapen i Betty Hennings konstnärskap. Hon har tillräckligt af fantasi och inspiration, men fantasien hålles med strama tyglar af förståndet, af reflektionen, och tyglarna släppas aldrig. Det är just därför hennes konst är så stark, så fast, så säker på sig själf.

Att hennes spelsätt är fritt från all uppstyling, torde ej behöfva sägas. Det är modernt och nervöst, och fastän alltgenom beherskadt, likväl på samma gång bredt och hållet i stor stil, så som den danska traditionen vill ha det, och så som en stor scen och en stor salong fordrar.

Må man ej missförstå mig, om jag äfven vågar nyttja det uttryck, att hennes spelsätt är *gladlynt*. Jag menar därmed, att det uppbares af en uppenbar och genomskinlig konstnärsglädje — glädje öfver att *kunna* gifva uttryck för skaldens tankar, för samtidens jäsende idéer, för brytningarna inom sjäslifvet. Denna konstnärsglädje har också fått sitt uttryck i de otaliga små praktigt belysande drag, hon skänker sina personer, små ljusglimtar öfver en eller annan del af personligheten, drag, som visa en sällsynt och för en scenisk konstnärinna oskattbar spänstighet, rörlighet, ungdomlighet i lynnet.

Det är det djupaste allvar i Betty Hennings konst, men där är också så mycken lefnadsglädje, skalkaktighet, ungdom.

* * *

Det är denna uppfattning, stockholmspubliken fått af de roller, hvari den danska konstnärinnan hittills visat sig för oss.

I sitt fädernesland är ingen profet, och den, som — trots ordspråket — lyckas komma därefter, får åtminstone ej hvar dag glädja sig åt sin gloria.

Fru Hennings, i två årtionden köpenhavarnes kälbarn, har i längden ej gått fri från den lott, som drabbar flertalet sceniska förmågor, då de år efter år uppträda för en och samma publik och därunder naturligtvis ofta tvingas att utföra roller af föga intresse och som föga stämma öfverens med deras indivi-

dualitet. De komma in i ett manér, de börja upprepa sig själfva, hvarje ny figur i deras omfattande galleri blir ej på samma gång en ny lefvande personlighet — och så har publiken sitt omdöme färdigt — »hon är enformig, affekterad, hon jagar efter effekt» — och så öfverflyttar man sitt intresse till de unga krafterna, som man ej ännu lärt sig utantill och hunnit tröttna på. Det är tidens gång.

Det är ej länge sedan fru Hennings i Köbenhavn väckte stormande hänförelse genom det sätt, hvarpå hon utförde Anna Hjälm's roll i »Kung Midas». Åskådarna funno knappt ord för sin förtjusning.

Men så kom Didi Heiberg — en frisk fjällvind — och gaf samma roll, sedd genom ett helt annat temperament och förklarad med andra uttrycksmedel. Och då blåste flöjeln från vestan till ostan, då ref man ögonblickligen ned den gamla guden, hvars ärestod man själf rest.

Dylikt tillhör opinionens vindkast, som äfven andra än scenens förmågor få uthärda. Det är i alla fall icke dagens vexlande tycke, som uttalar sista ordet i fråga om en människas verk och betydelse.

Och det faller väl ej heller någon in att bestrida den stora insats, Betty Hennings gjort i Nordens moderna konst. Hennes bästa framställningar tillhöra det bästa, som blifvit sedt på scenen.

Georg Nordensvan.

Älfdansn.

Jag stod en kväll i barndomsdär
Vid säfomkransad sjö,
När månen, trolsk och underbar,
Steg upp bak lummig ö.

Som silfver glänste hvarje våg,
Hvart strå som pärlemor,
Och öfver ängens tufvor låg
Ett stilla töckenflor.

Bland näckrosblad vid djupets rand
En kull af änder gled,
Och tyst, så tyst var allt på land,
Och kvällen led och led.

Då sänkes sakta säfvens topp,
Då sväller vattnets bryn,
Och fagra älfvor dyka opp,
Så luftiga som skyn.

Kring bröst och skuldror håret flöt
I långa lockars svall,
Som, ringlande på vågen göt,
En glans lik stjärnefall.

Jag stod så tyst med fjättrad blick,
Jag höll hvar andetag,
Ett sus igenom säfven gick,
Så ljust som harposlag.

Och alla älfvor, ring vid ring,
Där lyfte sig till dans.
De sväfvade som fläktar kring
I kedjor och i krans.

De gungade i böljor hän
Utöfver ängens strå,
De viftade mot skogens trån
Med silkeslöror blå.

Och en, som allra ljufvast var
Och som en drottning krönt,
Hon såg på mig med blick så klar,
Hon log så underskönt.

Då ljud ett hanegäll i byn,
Då kom en vind så kall;
Då — flög hon bort, då sjönk min syn
I mörka vågors svall.

C. V. Modin.

Vår söndagseftermiddags- klubb.

(Med anledning af »Aves» artikel: »Sådana segrar göra vår ruin».)

»Här sitta vi nu åter kring ditt trefliga kaffebord, och i dag har du riktigt beredt oss en »extra förplägning» med breven från vännerna i Stockholm. Jag säger nu också vännerna, ty, ehuru barnen helt beskedligt hållit mig inom hemkanterna, är jag dock, tack vare edra beskrifningar, lika god vän med dem som ni.»

»Nu skall jag till på köpet visa er Pers häst och höna, som han i senaste bref tecknade åt mig.»

»Åh, det hjälper ej, Mathilda, att du söker skyta med Per. Elma håller nog ändå mera på Sven, som röjer så tidiga anlag för aritmetik, att han redan kan räkna tretton bär på stickelbärsbusken.»

»Tvärtom borde jag ju då i honom frukta en konkurrent till mina små flickor, som ej heller hafva så dåliga anlag. Men, åpropos konkurrens! Sågo ni, att en namne till mig för någon tid sedan i Idun uppmanade någon att bemöta Aves artikel: »Sådana segrar göra vår ruin». Jag måste medgifva, att jag verkligen, tack vare influens och sjukdom, för öfrigt blott flyktigt ögnade igenom den; men nu borde vi verkligen ordentligt läsa igenom den.»

»Nå, inte tycker jag att någon af oss precis har ordet i sin makt; men »hvar fågel sjunger efter sin näbb», och då vi ju alla äro varmt intresserade för saken, kunna vi kanske äfven draga ett litet strå till stacken.»

»Vi läsa således igenom hela artikeln och säga vår tanke om saken, öfverlemnande åt skickligare pennor att bemöta den bit för bit.

Ave menar, att de mera lyckligt lottade arbetsökande kvinnorna borde göra front mot prejerisystemet. Men hvori består dessa så kallade lyckligt lottades lycka. Kanske i att äga ett välburget hem eller rika släktingar. Ett välburget hem har hon visserligen, så länge föräldrarna lefva, men, då dessa dö, delas förmögenheten, och det kommer kanske ganska litet på hennes lott, åtminstone ej tillräckligt att lefva af på räntorna. Eller har välståndet berott af faderns goda lön; då han fallit undan, är hon kanske för gam-

mal att söka sig en plats, och hon får den tunga lotten att lefva på andras bekostnad.

Men att kvinnan ej ännu kan tänka på att taga upp konkurrensen med männen annat än genom mindre löneanspråk, är helt naturligt, ty ännu är det knappt nog andra än de helt unga kvinnorna, hvilka kunna tala om en så grundlig skolbildning som den, hvilken bestått äfven den dumaste pojke från till och med ganska fattiga hem.

Därför må det vara fullt berättigadt, att hon söker erhålla en plats äfven genom att fordra mindre lön, om ändamålet är att därigenom skaffa sig en oberoende existens.

Annat är det, om hon tager en plats blott för att skaffa sig en sysselsättning, af nyck eller för att hafva litet mera nålpenningar. Äfven då ville jag ej säga det vore någonting orätt, men bättre och mänskligare vore då att ej taga arbetet för allt för liten lön. Dessa fall äro väl för öfrigt ganska sällsynta och verka ej nämnvärdt på det stora hela.

Nedprutning af arbetslönerna beror, skulle jag vilja påstå, ej utaf att kvinnorna åtnöja sig med så litet, utan helt enkelt på en fruktansvärd arbetsbrist och en ojämn fördelning af arbetslönerna på olika arbetsfält. Så till exempel är kroppsarbetet oproportionerligt litet löndadt, jämfördt med arbetet på andliga områden.»

»Men, Gerda, visst måste du medgifva, att lönerna betydligt nedtryckts, sedan kvinnorna erhållit tillfälle att bestrida åtskilliga tjänster!»

»Visserligen, men hvarigenom hafva lönerna förut kunnat hållas högre. Jo! på kvinnans bekostnad! Dessa hafva hittills hållits ifrån arbetsfältet och fått åtnöja sig med den mest sorgliga existens som nådehjon eller med det usla uppehälle, arbetet med nålen (äfven detta svårt hotadt af maskinerna) kunnat skaffa dem.

Då nu äfven kvinnorna få tillträde på flere arbetsområden, ökas tillgången på arbetssökande, och den naturliga följd blir att lönerna tryckas ned. Jag tror ej håller det hjälper, att där söka arbeta emot, utan måste det väl på naturligt väg småningom utjämnas genom att nya arbetsfält öppnas eller illa lönade arbeten betinga sig bättre lön.

Att kvinnan har mindre lefnadsbehof är sannt, men det kunde, som »Elma» anmärker, ej skada, om äfven männen inskränkte sina. Och till en del beror det väl äfven på en sedan urminnes tider ärfd fördom. Hvarföre ej mannen likasåväl som kvinnan kan bädda sin säng, sopa sitt golf, sy en knapp i sin skjorta, kan jag ej fatta, och att han har andra drömmar än flickan, kommer väl äfven till stor del däraf, att han från vaggan blifvit annorlunda uppfostrad.»

»Ja då! det kan jag intyga. Ehuru fast beslutet att uppfostra våra gossar och flickor lika, ertappar jag mig mer än en gång med: »Evi är en liten flicka, inte skall hon springa med gossarna», och aldrig kom jag mig före att rusta ut ett ordentligt syskrin åt gossarna som åt Evi. För öfrigt tror jag nog, att äfven kvinnornas fordringar skola stiga med de större tillgångarna och med den trygghet, utsikten att kunna försörja sig själf gifver.»

»Det tror jag äfven, så att nog utjämna det sig så småningom, ehuru det nu i brytningstiden kan vara litet krångligt.»

»Men det finnes ett annat långt giltigare skäl än det större lefnadsbehofvet, som gör att mannen måste betinga sig en högre lön, och det är det, att han måste tänka på att

försörja familj. Här utjämna likväl äfven förhållandet något därigenom, att hustrun äfven kan skaffa sig något litet arbete, därtill hon nog har tid, så länge stoppning, lappning m. m. betalas så illa, att man med ett par timmars skrifarbete eller genom att gifva ett par lektioner kan hålla en sömmerska två dagar. För öfrigt beror väl hela konkurrensen här som i hela naturens rike på kampen för tillvaron, och här liksom öfverallt tränga de bäst utrustade sig fram och de andra gå under.

Må vi därföre hvar och en inom sin lilla krets se till att hjälpa de svaga i kampen genom att så vidt möjligt rättvist betala hvarje arbete och lindra nöden så mycket och så grannlaga vi kunna.»

»Men nu hafva vi pratat så mycket, att Idun ej har lust att taga in en så lång artikel.»

»Nu blir det också på tiden att gå hem. Adjö! Adjö. Glöm ej de hjärtligaste hälsningar, då du skrifver till vännerna i Stockholm.»

M. N.

I forna dagar.

Strödda blad ur minnets album, samlade af Mathilda Langlet.

5.

Nummer trettioåtta, Triumph.

(Forts. och slut fr. n:r 17.)

Allt detta följdes af intresserade åskådare. Hedda hade funnit sig föranlåten att lemna bagarstugan och väfven, när Trumfen var i närheten, och nu stodo hon, Sjungar-Anna och båda småflickorna vid fönstret åt backen och följde med en viss ängslan den druckne karlens rörelser. An vacklade han åt ena, än åt andra sidan, och stundom var han så nära kanten af berget, att det föreföll obegripligt, huru han kunde hålla sig kvar. Tinnie sprang efter sin mamma, som hon trodde om att råda bot på allt i världen, men hon, som bättre än de andra förstod faran, blott ökade deras ängslan.

Slutligen fann Trumfen sig besvärad af äfven andra klädesplagg, han ref af sig västen och slängde den långt bort — någon rock hade han ej, så här i sommarvärmen — ännu några minuter och mössan gick samma väg, men när så Trumfen började göra ansatser att äfven vränga skjortan öfver hufvudet, då gick ett fasans skri öfver tre par läppar, och Hedda, som var en praktisk människa, for upp och ryckte bort öglan från spiken, så att gardinen i en blink rullade ned och dolde frisppektaket för de innevarandes blickar.

Lyckligtvis kommo ungefär samtidigt pastorn och mästerlotsen hem, och som de båda två voro fyndiga och resolverade karlar, uppjorde de i blinken sin plan. Lotsen gick in till sig efter glas och butelj, och pastorn uppsökte i »farstuskåpet» en liten flaska, hvarmed han skyndade öfver till lotsen. Denne gick nu ut på berget och visade Trumfen, huru han var rustad. Blott en blick på buteljen var nog. Barfotad och barhufvad med skjortan hängande på ena armen skyndade Trumfen glädjestrålade honom till mötes. Lotsen bjöd honom in i sin »bod» och slog i en konjak, som han sade — brunt var det i alla fall och starkt var det också — och Trumfen tömde sitt glas

med glädje i botten, begärde och erhöll ännu ett, hvarefter han kände sig något svag i benen, satte sig på en hög af nät, som låg i ett hörn, sjönk ihop och — somnade.

Det var en god dosis Roséns bröstdroppar han fått, och Trumfen sof godt till påföljande dag, insvept i ett lakan och en filt, på en madrass på golfvet, dit han utan svårighet vältades ned från näthögen. Han var betydligt »skamsen», när han sedan fick veta sina bedrifter och lofvade bot och bättring, hvilket löfte han samvetsgrannt höll i — fjorton dagar.

Pastorn, som, ehuru icke absolutist — sådana hade man på den tiden ej hört talas om, och hade någon talat därom, skulle man helt enkelt ha skrattat däråt — och utan minsta tanke på nykterhetssträfvande, dock afskydde superiet, var märkvärdigt mild i sina omdömen om Trumfen; han snarare beklagade än bestraffade honom, hvilket mycket retade pastorskan, i hvars ögon det icke fanns något uslare djur än en drucken människa. Pastorn sade alltid helt saktmodigt: »man vet ju icke, huru han blifvit sådan, den stackarn!» Men hans fru, som var litet häftig af sig, menade alltid, att det icke fanns någon ursäkt för en drinkare.

Kanske fanns det dock.

En stormig höstdag lade »stora slupen» från fästningen till vid broarmen midtför prestgården, och snart kom en artillerist stöflande upp för »smedbacken» med ett bref i handen.

»Se så», fräste den lilla vackra frun, »hvad är det nu för upptåger igen? Skall du kanske ut till fästningen i detta Herrans väder?»

»Lugna dig, mor lilla», sade pastorn, »ät-minstone tills vi få se, hvad det är fråga om! Sedan kan du ju...»

Men frun väntade ej, tills han avslutade meningen, utan snodde ut i köket, hvarifrån snart en ljuflig doft förkunnade, att någon varm frukost ställdes i ordning. Ty skall han dit, sade frun, så skall han ge sig af strax, så att artilleristerna inte hinna upp till gästgivarvärdgården och supa först.

Jo, pastorn måste resa till fästningen. Trumfen låg på sitt yttersta och ville hafva nattvarden, och så var det något, som han ville tala med pastorn om. Naturligtvis måste han resa genast.

Men hans fru blickades icke af detta. Låg Trumfen på sitt yttersta? Åh, visst inte! Ondt krut förgås inte så lätt! Det dröjer nog inte många veckor, förrän han är »i land» igen och super lika duktigt som vanligt! Och för ett infall af en sådan skulle nu presten kanske våga sitt lif!

Pastorn, som tillbad sin förtjusande hustru och vanligen tyckte, att allt, hvad hon sade och företog, klädde henne lika väl, såg dock nu litet allvarsam ut, då han sade:

»Icke för ett infall af någon människa och ej heller på någon människas bud vågar jag mitt lif, om det nu kommer i fråga, utan på min Herres bud och för att fylla min plikt».

Det behöfdes ej mera. Hon föll konom om halsen och grät, förstås, och lofvade att vara lugn och var det också — till dess hans rest.

Tinnie, som för det mesta var, där föräldrarna voro, när hon inte låg framstupa öfver någon stor bok, som hon ej orkade hålla uti, såg och hörde det lilla uppträdet, och hennes barnahjärta blef så varmt, och tårar kommo i hennes ögon; hvarför visste hon ej. Men fadrens ord stannade kvar i hennes sinne, och otaliga gånger under pröfningar och frestelser hafva de ljudit i hennes öron: »icke på någon människas bud, utan på min Herres bud och för att fylla min plikt skall jag gå».

Stormen tilltog alltmer, och mer och mer ängsliga voro de anleten, som i prestgårdens fönster spejade efter den gröna båten med de hvita årorerna. Men slutligen kom den dock. Färden hade gått lyckligt, men det långa dröjsmålet hade förorsakats däraf, att presten icke velat lemna den döende, som så innerligen bedt honom stanna, »tills det blef slut». Och det gjorde han. Med pastorns hand i sin utandades nummer trettioåtta, Triumf, sin sista suck, och pastorn tillslöt hans ögon.

»Men hvad var det, han ville säga dig?» frågade prestfrun.

»Ja, nu kan det gärna talas om. I hans kista låg på botten ett litet försegladt paket, som han bad mig bryta och gifva honom innehållet.»

»Och det var?»

»En plånbok med ett litet broderi inuti och ett gulnadt papper, hvarpå stod skrifvet: »Till juris studiosus Eberhard v. Quarwardt, från Amélie,» och så ett datum — jag tror det var 1808 — och därunder med annan stil: »Nummer 38 Triumf, 1818.» Det ligger en hel historia i dessa få rader.»

»Som du kanske kände förut?»

»Till en del gissade; jag såg hans prestbetyg. — Men hvad? Är någon där?»

»Det är bara Tinnie. Gå ut och be Hedda sätta på tevatten — pappa behöfver väl en kopp te nu i höstkykan.»

Och Tinnie gick. Men hennes tankar voro där ute på den ödsliga skansen, där stormen och hafvet brusade och regnet piskade de gamla murarne, och där i ett af »logementen» låg en död man, med ett fridfullt leende öfver de stelnade läpparne och i kalla händer en liten broderad plånbok, som innehöll hela hans lifs historia.

Tillkännagifvande.

Undertecknad är bortrest från och med den 4 dennes, och förestås redaktionen under min bortovaro af hr **Johan Nordling** samt expeditionen och ekonomien af hr **Alexander Hellberg**. Skrifvelser, som innehålla bidrag till tidningen eller på något sätt röra tidningens innehåll, böra adresseras till **Iduns Redaktion, rekvisitioner, penningförsändelser och dylikt till Iduns Expedition, Stockholm.**

Stockholm den 1 maj 1890.

Frithiof Hellberg.

På dödsbädden.

Skiss

af Wilma Lindhé.

Rullgardinerna voro nedfällda för att utestänga dagsljuset, och föremålen i rummet framträdde endast otydligt ur dunklet.

Längst in i alkoven stod en säng, och därifrån hördes flämtande ojämn andetag. Framme vid fönstret rasslade det af strumpstickor, och pendylen på den gammalmodiga messingsbeslagna byrån tickade och tickade oafbrutet, medan timmarne skredo framåt.

»Drag upp gardinerna,» hviskade en matt stämman.

Rasslet af strumpstickorna upphörde tvärt, och en fyllig, starkt utvecklade kvinnogestalt aftecknade sig mot den skumma halfdagern.

Det var en lifskraftig stämman också, medveten om sin styrka och om omöjligheten att lägga sordin därpå, som svarade:

»Men dina ögon?»

»Jag kommer inte att behöfva dem.»

»Säg inte så Lisen; du vet, att det plågar mig.»

Det kom intet svar, men när Karin Kraft fått upp gardinerna, frapperades hon af det till hälften vemodsfulla, till hälften resignerade uttryck, som hvilade öfver Lisen Holms tårda drag.

»Hurudant är vädret,» frågade denna och försökte lyfta på hufvudet.

»Vackert! strålände!»

En tung suck trängde öfver den sjukas läppar.

»Rimfrost — glitter som af silfver på träd och buskar,» fortsatte Karin.

»Ack! Res mig upp!»

Karin gjorde så, men Lisen såg ingenting. Den starka dagern bländade hennes ljus-skygga ögon, och hon sjönk tillbaka, slapp och likgiltig för allt.

Efter en stund sade hon dock: »Jag ser alltsammans.»

»Hvilket?»

Karin hade — förnöjd öfver att kunna göra sig dagsljuset till godo — tagit fram en liten barnklädning, på hvilken hon flitigt sömmade, medan ett lyckligt leende spelade kring de röda läpparna. Skulle hon garnera den med spetsar eller snörmakeri? — Det är den stora frågan. »Hvilket?» upprepade hon mekaniskt.

»Ingenting!» kom det trumpet borta från sängen.

Karin tvingade sig att tåga, men kunde ej underlåta att göra en tyst jämförelse mellan den sjukas retlighet och sitt eget engalika tålmod. Hur många timmar hade hon ej tagit från sin goda sömn, från glädjen att vara tillsammans med man och barn och från arbetet sedan! Klädningen kunde varit färdig förra veckan redan — om inte! Det var verkligen en bra stor uppoffring att sitta instängd — helst i så vackert väder — när hon borde gått både hit och dit, utträttat både det ena och det andra. Hon behöfde ju också motion, den var rent af nödvändig för hennes starka, blodfulla fysik.

Hon sträckte på sig, så att det knakade i stolen och den sjuka for upp ur sin halfslummer. Det blef nästan outhärdligt; men Lisen hade ingen annan, som stod henne nära, och hon höll af henne oaktadt hennes stillsamma, slutna väsen — raka motsatsen till hennes eget. — Dessutom satt hon här inte för intet, kanske?

Det var en stygg tanke, denna, och hon försökte jaga bort den, som så många gånger förut, men, bära sig åt hur hon ville, kom den igen i en annan form.

Om? Om Lisen höll, hvad hon en gång lofvat? Hon hade aldrig talat om det sedan, och det var ingenting att lita på kanske. Men om? Ja, då skulle mycket bli annorlunda. Det skulle hon skaffa till hemmet och det och... Nej, hon ville ej tänka på det och började räkna stygnen, medan hon sydde med dubbel fart. — Så öfverraskade hon sig med att förvandla dem i blanka kronor, som skulle bli hennes, då...

Nu blef hon ond på sig själf, röck till sig en gammal tidning och försökte läsa.

Solen steg allt högre och kastade strålnippor af ljus in i rummet.

Karin ställde en skärm framför sängen och återtog sitt arbete. Hon var en af dem, som

taga vara på tiden, och läsning hade aldrig roat henne.

»Är det något du vill?» frågade hon emellanåt, — som hon själf trodde med hviskande röst.

Det kom intet svar. Lisen låg med öppna inåtvända ögon, läsande i sitt flydda lif som i en öppen bok, och ville ej bli störd.

Först var det barndomstiden, som trädde fram. Små episoder, dunkla, otydliga och utan sammanhang, men ljufva i alla fall. En liten silfvertratt på moderns toalett, som hon lekt med. En gammal tant i storblommig sidenklädning, hvit »negligé» och broderad »pirat», ur hvilken karameller alltid dök upp. En herre, som ledt henne öfver en bro, under hvilken vattnet brusat. Ett rum med storsliga tapeter och en ljuskrona, i hvars glaskläppar prismor lekte. En sybåge, öfver hvilken modern suttit lutad. En liten hvitmålad säng, där hon legat med knäppta händer, stammande sin första bön, medan denna samma moder hviskat före hvarje ord, som skulle sägas. Söndagsfrid, nya kläder, dans kring runda bordet i matsalen. Vårgrönska öfver trädgårdsrabatterna utanför. Blommande lönnar, rinnande vatten, barnaskratt och jubel. — Hon kunde ej hålla fast något, där det gled förbi i brokigt vexlande bilder, medan tår efter tår silade utför bleka kinder. Skoltiden sedan! Det glittrade till i hennes ögon. Hvilken glad, ostyrig, rask flicka hon varit! Jämngod med hvilken pojke som helst i språng och brottning. Den första vid lexan som i leken. Den första i upptåg, påhitt och odygd. Varmhjärtad, munter och frispråkig. Lärares och kamraters gunstling.

(Forts.)

Bidrag i alla ämnen mottagas med tacksamhet.

Bäst hvarken brödlös eller rådlös.

Hedersomnämnt svar på prisfrågan VII,
af »Blind höna».

I Idun framställdes för en tid sedan följande fråga: »Min man öfverraskar mig i snart sagt sista stund med underrättelsen, att han medför ett par affärsvänner till middagen. Hur skall jag väl nu i all hast bära mig åt för att snabbast och bekvämast få en presentabel middag i ordning frågar en fru, som blifvit »bränd».

Besvarandet häraf ställer sig olika allt efter vistelseorten, d. v. s., om den är stad eller land. I hvilket fall som helst blir hufvudsaken att på förhand förse sig med sådana matvaror, hvilka duga att förvara längre tid samt tillika ej fordra mycken tid vid beredandet, för att hastigt kunna tagas till vid förefallande behof. Af sådana maträtter finnas flere, hvilka ej allenast tåla vid tillagning flere dagar förut, utan äfven vinna därpå, förutsatt att det är en kall årstid och man har goda förvaringsrum. Som hushåll i stad och på land i alla afseenden äro så olika, enär man ju merändels i ett stadshushåll ej brukar förse sig med större partier matvaror än som efter några dagar lätt kunna ersättas af friska sådana, så gestalta sig äfven förberedelserna för att hastigt kunna arrangera en god middag åt oväntadt frammande mycket olika.

Några detaljerade beskrifningar kunna ej lemnas, då så många skilda förutsättningar måste tagas i betraktande med afseende å tjänstepersonal, penningar, tid, smak, årstid och en mängd andra förhållanden, men några vinkar kunna alltid gifvas, därvid jag gör början med ett landhushåll. Det gäller således att tänka ut, huru man skall kunna skaffa sig de viktigaste rätterna, såsom soppa, fisk och kött, så förvarade och på förhand

beredda, att de må kunna anrättas utan för mycket besvär och tidspillan, då den oväntade gästen anländer.

För sådant ändamål ser man till, att man alltid är försedd med buljong; den starkaste kan användas klar med klimpar eller grönt uti eller helt enkelt med rostadt bröd, eller ock kan man bjuda blott påbredda smörgåsar med ost därtill, såvida man ej börjar middagen med smörgåsbord, hvilket merändels af herrar är omtyckt. Till smörgåsbordet bör man alltid hafva i beredskap: ost, medvurst, rökt skinka, kryddsill m. m., hvilket lätt kan åstadkommas, och har man ej tillfälle att dagligen erhålla färskt bröd, gör man klokt uti att alltid hafva till hands små hårda runda knäckebrödsbakor af hvetemjöl, hvilka länge hålla sig goda, och för öfrigt kan man ju baka mjukt bröd ett par gånger i veckan. Dessutom kan smörgåsbordet förstärkas med någon liten låda af fläsk, sill eller ost, hvilket ej tar mycken tid. Har man blott svag buljong, kan den användas till grönsoppa samt redas med några gulor och litet grädde. Finnes ej buljong — hvilket man dock, så vidt möjligt är, bör ha till hands — kan man, där förrätten tillåter, möjligtvis i stället använda vinsoppa (vinkallskål på sommaren), äfven chokolad, dock något tunnare och svagare än som brukas om förmiddagarna samt serverad med vispad grädde, eller ock i nödfall utsluta soppa och endast hafva fisk, kött och en efterrätt samt öl och vin, där sådant begagnas.

Har man tillgång på fisk, kokar man à la dauber eller gör stufningar, som sedan kunna användas till mellanlägg i omeletter, hvilka gå rätt fort att tillaga, eller ock crocketter, som dock fordra mer tid. Finnas krafter, bör man vid tillfälle rensa dem för att använda såsom särskild rätt eller blott till garnering.

Hvad åter vidkommer köttet, så väljer man vid stekarna ut bitar, passande till stek, rostbiff, kottletter m. m. Dessa senare äro hastigt tillagade, men rostbiffar, stekar, eller hare kan man på för hand steka och slå upp såsen för sig, dock bör man ej fullsteka dem, utan blott så mycket, att de kunna hastigt anrättas. Detsamma gäller om höns och vildt. För öfrigt är det mycket praktiskt att koka in god kalops, som ju blott behöfver föga tid för att kunna serveras. Likaså kan man lägga in stekar i ättika och drika, s. k. marinad eller surstek, eller koka in geléstekar, hvilka senare användas kalla med skarpsås till. Brynt potatis går ännu fortare att tillaga än kokt, och lagar man så, att man allt emellanåt har rifven potatis eller potatismos, så kan man lätt förskaffa sig potatisbullar, potatisplättar eller crocketter. Har man råd, så kan man ju alltid vara försedd med konservburkar och medels dem hastigt erhålla ej blott legymer till kött, utan äfven själfständiga rätter, sparrisomelett t. ex., men detta blir i längden dyrbart, ehuru det visserligen är fint samt i trängande fall ganska behagligt att kunna få en ögonblicklig förlägenhet afhjälpt.

Som bekant innehålla dylika i handeln förekommande konservdoser ej blott legymer, utan äfven fisk- och köträtter, rätt användbara, med hvad beträffar de senare, omåttligt dyra.

»Kvagliobuljong» i små kapslar bör man dock ej vara utan, ty de kunna hjälpa upp en svag soppa eller dålig sås utan allt för stor motsvarande kostnad.

Hvad beträffar efterrätten, så är den merändels lättast att åstadkomma, såvida man har tillgång på ägg, smör eller grädde, hvilket är en nödvändig förutsättning, naturligtvis isynnerhet på landet, men äfven i stad, om man vill slippa att allt för mycket anlita de dyra sockerbagarne.

Då lämplig årstid inträder, förser man sig med så rikligt med saft- och syltförråd, att de räcka till följande år, och särskildt användbara äro kompotter af alla slag, hvilka anses rätt fina, ej behöfva vidare tillagning samt äfven äro helsosamma och omtyckta af de flesta. Om man på vintern kokar färsk kompot, kan den förvaras god rätt länge, utan att läggas ned i burk, såvida man har god kallare eller skafferij; äfven kan man under många veckor, ja till och med därtöfver, hafva äppelbasta stående i formar, färdiga att blott hvalfväs upp vid behof, liksom hvar husmoder vet, huru vigt det är att kunna taga till lingon- eller ingefärspäron, om oförmodadt frammande kommer. De gamla bekanta rätterna: plättar, munkar och väfflor äro ej heller att förakta.

Många olika bakelser, hvilka hålla sig rätt länge goda, kan man ju vid tillfälle anskaffa, hvarvid bör märkas, att de hembakade nästan alltid längre bevara sin goda smak än de köpta. Till dylikt ändamål kunna med skäl rekommenderas mandelmusslor, mörbakelse, s. k. rulltårta, olika slags sockerkakor och tårbottnar m. fl.

Den bekvämaste efterrätt och äfven billig är s. k. alterationscrème, och en annan, äfven ganska hastigt tillagad, fast ej lika ekonomisk, är katinplommon med gräddskum. Om sommaren äro ju vilda bar särdeles användbara och på landet billiga.

Efter middagen bjudes kaffe med eller utan likör.

(Forts.)

Teater och musik.

Kungl. operan. Första Bötel-föreställningen gick förl. fredag af stapeln. Det första intryck, den celebre gästen gjorde, var ej något så utomordentligt; men hvart efter det operan gick, stegrades intresset, och stämningen i salongen började visa betänkliga symptom att vilja rusa upp öfver kokpunkten. Efter första akten följde många inropningar, efter den andra ännu flere, och vid slutet af den tredje kände det ursinniga jublet inga gränser. Med kraftig, metalliskt klingande bröströst utslungade hr Bötel det *högsta c.*, och då publikens hänförelse och jubel härvid ej ville taga något slut, sjöng han strettan ytterligare två gånger och detta tydligen utan den minsta ansträngning. Kort sagt — hr B. segrade fullständigt äfven här, och allt tyder på, att vi stå inför en intensiv Bötel-feber. Liksom den för ej länge sedan här hörda Mierzwinski förfogar hr B. öfver en fenomenal stämning; den senares stämning, en den präktigaste hjältetenor, är dock vida mera välklingande än den förres. Hvad hr B. förmår i dramatiskt hänseende, hade man föga tillfälle se i Trubadurens parti, då ju detta ej lemnar något tillfälle att visa prof härpå. Bättre är i sådant afseende Raouls parti i »Hugenotterna», hvilket utgjorde hr B:s andra roll härstädes.

Den gamle »Trubaduren» gick för öfrigt nästan alltigenom väl. Särskildt förtjänar fru Östberg beröm för sitt ypperliga utförande af Leonoras maktpåliggande parti och fröken Wolf för sin Azucena, bra sjungen och i dramatiskt hänseende förträffligt hållen. Hr Lomberg sjöng greve Lunas parti med sin präktigt klingande röst, men var oförlåtligt stel och chablonmässig i alla sina rörelser.

Salongen var i det närmaste fullsatt och bifallet, som sagt, stormande.

Andra Bötelföreställningen, då Hugenotterna uppfördes, egde rum i söndags inför ännu mera fullsatt hus än den första. I k. logen märktes konungen med talrik svit.

Bästa totalintrycket gjorde hr Bötels Raoul i första akten, då han gaf fullt skäl för Nevers' omdöme: »Han är minsann rätt bra, mer bildning skall han få». Han var här afgjort finare än Wachtel, hvilken i denna scen var för simpel. Men däremot höjde han sig icke till Wachtels storslagenhet i fjärde akten. Det var visserligen lifaktighet och värme, men icke någon öfvertygande uppfattning och framställningsgäfvä, utan endast yttre, inlärda uttrycksmedel för situationens växlingar. Beundransvärdt var hr Bötels föredrag af den berömda frasen »Du liebste mich», varmt och glänsande, effektfullt, men äfven smakfullt, utan öfverdrifven bravur. Äfven fröken Oselio öfverträffade sig själf och sjöng denna gång med rätta på tyska språket. Båda inropades fem gånger, hr Bötel ytterligare några gånger.

I tisdags afton uppfördes å nyo »Trubaduren», och i dag fredag repriseras »Hugenotterna». Härnäst lär hr Bötel uppträda i Arnolds parti i »Wilhelm Tell».

Å Dramatiska teatern uppträdde fru Betty Hennings i lördags för första gången under sitt gästspel då »Ett dockhem» gafs med den genialiska danska konstnärinnan i Noras roll. Fru Hennings helsades välkommen åter med applåder och blommar. Hon var vid ypperlig disposition och utförde sin roll bättre än någonsin. Hr Fredriksson hade återtagit Helmers roll, som i fjor spelades af hr Palme, och fröken Klefberg hade efterträdit fru Dorsch i fru Lindes roll.

I tisdag uppfördes: »I asylen», skådespel i 1 akt af Gusaf Esmann, däruti den gamla fruns roll utfördes af fru Hennings; »En autograf», komedi i 1 akt samt »Fruentimmersskolan», komedi i 3 akter af Molière, med fru Hennings som Agnes. En nära fullsatt salong entusiastmerades af den berömda gästens framställning. Vi hänvisa angående fru H:s konstnärskap i öfrigt till den porträttet ledsagande uppsatsen.

Striden om hjärtan.

Ur ett kvinnolifs historia

af

Johan Nordling.

(Forts.)

Det var en tisdagskväll, som Henrik Lager, sen han kommit hem från kontoret, lade sista hand vid sin kära idyll. De tolf sångerna voro lyckligt fullbordade; väl proportionerade, slätputsade och finpräntade lågo de på hans skrifbord som ett led soldater på parad. Han hade fått henne och hon honom, de hade tre gånger träffats i aftonens skygd och svurit hvarandra kärlek och tro, alla hinder voro undanröjda, himmelen var klar och fri, och vågröna susade björkarne i Solhagen öfver deras unga lycka. Hvad gjordes väl vidare behof?

Ja, hvad gjordes väl vidare behof? Henrik gick fram och åter på golfvet och läste upp stycket i sin helhet för modern, som satt i korgstolen framför skrifbordet och lyssnade. Hon skulle kritisera, hade han sagt. Jo, det blef just en skön kritik! Den hederliga gumman grät som ett barn af glädje och rörelse; allt efter som Henrik hann längre in i den enkla handlingens gång, höjde han rösten och påskyndade sin marsch, fru Lagers tårar trillade allt stridare och hetare; emellanåt, när den käre pojken slungade fram ett särskildt grannt klingande rim eller en välsvarfvad fras med en rysligt falsk höjning af rösten och en beledsagande gest med den lediga handen, flög det en blixst af varmaste modersstolthet ur hennes simmande ögon, dem hon höjde till en lång beundrande blick på sonen. Slutligen smittades äfven Henrik af rörelsen, hans röst stockades, han kunde ej få fram ett ord, utan sjönk ned i soffan bredvid modern, öfverhöjld af hennes smekningar.

De kommo öfverens om, att det enda sättet att få arbetet publicerad vore att Henrik vände sig till en förläggare; att någon sådan ens det ringaste skulle tveka att köpa förlaget, därpå tviflade de ej ett ögonblick; det gällde endast att bestämma, hvilken skulle blifva den lycklige.

Och som de ej hade det ringaste skäl att gynna den ene framför den andre, beslöts, att han skulle vända sig till den förste bästa, som fanns i hans väg.

Kvällen därpå lemnade Lager till alla sina kamraters oerhörda förvåning kontoret en hel timme tidigare än vanligt. Hade de kunnat följa honom på hans brådskande färd genom gatorna, kunnat se den digra pappersrullen, som han, väl utkommen på gatan, drog upp ur bröstfickan på sin öfverrock och stack under armen, och den till hälften viktiga, till hälften oroliga minen på hans pojksigte, skulle väl deras undran stegrats till det yttersta.

Snart var han framme på ort och ställe. Något saktmodigare än vanligt trafade han upp för trappan. Till höger i förstugan. Mycket riktigt; där stod visitkortet på dörren; J. Nordström, boktryckare och förläggare.

Han hemtade andan, borstade sin rock och sin hatt, slog dammet af sina stöflar och rörde om ett tag med fingrarna i håret, innan han ringde på.

Herrn i huset kom skjäl och öppnade. Det var en liten leende och bugande gubbe i luggliten, flottig natrock, som artigt bad Lager stiga på, i det han slog upp dörren till sitt arbetsrum.

Men så snart Henrik kommit in och framfört sitt ärende, försvann som med ett trolleri det välvilliga leendet från förläggarens ansikte.

»Poesi! Poesi! Hm! Den varan går just inte nu för tiden, ska jag säga. Det är sådan uppsjö i marknaden.»

Lager räckte fram sin rulle, på hvars första sida han med mycken möda och omsorg i stor praktstil med svängar och snirklar präntat: »Rosen i Solhagen, idyll i 12 sånger af Henrik Lager.»

Så snart förläggaren fick ögonen på nämnda gesällstycke i skönskrifning, närmade sig hans munpipor i ännu betänkligare grad de styfva »fadermördarne».

»En idyll. Åh, du min herre och skapare, en idyll! Hvem tror herrn läser en idyll i våra dagar, i våra dagar? Nej, min bästa herre, det är omöjligt, jag försäkras er, stort omöjligt!»

Hade jorden öppnat sig framför Lagers fötter, hade han säkerligen icke blifvit så perplex, som han blef öfver detta tvära afslag. Det kom så oväntadt, att han rakt icke fann på den ringaste invändning att göra, han stod endast ett ögonblick och stirrade i golfvet med blossande kinder; så

nappade han åt sig sitt manuskript, gjorde helt om, rusade ut, ramlade som en galning utför traporna, rände af utefter gatorna, utan att se sig åt höger eller venster, och gaf sig hvarken tid att dra andan eller tänka, förr än han hamnat i hörnet af moderns pinnsoffa.

Fru Lager kom snart under fund med, huru saken hängde ihop. Hon blef minst lika flat som sonen men lugnade sig dock snart och började trösta honom på bästa sätt: Den där förläggaren, han var ju galen, det var klart och tydligt. Vete Gud, hvad som kommit åt honom, att han var så stockblind för sin egen fördel. Och att så bemöta ett geni, en skald! Det var ju afskyvärdt, ofattligt! Slik en karl till skulle man icke kunna finna i hela Stockholm, om man så ock letade med ljus och lykta i dagar och år.

Och hur det var, började Henrik tro allt detta lika fullt som modern själf och lät snart nog lugna sig. I morgon skulle han nog få bättre tur. Där-om vore då intet tvifvel.

Och så åto de ännu en kvällsvard i frid och ro, invaggade i sina leende framtidsdrömmar om lysande utkomst, ära och rykte. Ännu en gång genljödo väggarna i det lilla arbetsrummet af den klingande sagan om Solhagens ros, och ännu en näsduk vätte fru Lager ned med tårar, som en moders stolthet frampressat.

I morgon, lyckliga barn! Ja, i morgon!

* * *

Dagen därpå var den första gången, Henriks pulpet hos hrr Hippman stött tom och ledig en hvardag. Som hans punktlighet var väl känd, funderades både hit och dit öfver hans frånvaro i dag och hans plötsliga försvinnande i går afton. En del ville tro, att han var sjuk och låge för döden — något, som dock, då man tog i betraktande hans ypperliga helsa och exemplariska lefnadssätt, föreföll föga troligt — en annan åsikt gick ut på, att han vore kär och ginge »i förlofningsstagen», ett förhållande, som ansågs kunna förklara ungefär hvad som helst; men det fanns ej en enda, som i sina gissningar ens kom sanningen något så när på spåren, ty den gamla historien om hans kontorspoesi hade man glömt för länge sedan.

Föremålet för alla dessa utläggningar kuskade under tiden gata upp och gata ned med sitt manuskript under armen. Till hans utomordentliga häpnad hade den andre förläggaren gifvit ungefär samma besked som den förste den tredje som den andre o. s. v. För hvarje gång han med blygseln och harmens rodnad på sitt ansikte fick återvända med oförrättadt ärende, blefvo hans steg allt tyngre och långsammare, hans hållning allt osäkrare och blygare och hans tankar allt mörkare. Han hade redan med klappande hjärta gjort åtskilliga fåfänga försök; icke en skynt af framgång, icke ett spår af hopp. Och mor, som satt där hemma och väntade! Skulle han gå hem? Nej, han vågade det ej, han ville ej, så länge ännu det ringaste skäl att hoppas fanns kvar, så länge ännu någon utväg var oförsökt, så grymt gäcka moderns varma förhoppningar.

Han gick därför in på en tarflig restauration och beställde sig en portion mat. Icke för att han kände den ringaste hunger, men för att det nu skulle så vara.

Medan han så satt och arbetade för att få ned matbitarne, som ideligen vilse fastna honom i halsen, hade han god tid till reflexioner. Huru grymt hade han icke blifvit rycet ur sina lysande drömmar! Huru föga motsvarade verkligheten de föreställningar, han i sin fantasi gjort sig! Det var dock icke på långt när så angenämt att vara författare, som han alltid förut tyckt. Helst en sådan där liten stackars okänd fattiglapp till poet! Ah, hade han bara själf de erforderliga penningarne att låta trycka sitt verk, sannerligen för Gud han skulle ränna på detta sättet som en bettlare ur hus och i hus och låta stuka sig, förödmjukas och ömkas af första dryge glop till förläggare, som पोस्ते af den rikedom, han roffat af sådana som han. Men pengar, pengar! Hvar taga sådana? Hans lilla lön gick mer än väl åt för att fylla moderns och hans egna tarfliga behof.

Var han då en sådan skral poet? Voro verkliga hans verser så usla, att de ej förtjänade tryckas? Men det var ju icke en enda af alla dem, han besökt, som ens hade läst igenom hans opus!

Den tanken slog honom som en blixst och kom honom att ånyo i någon mån repa mod. De hade ej läst det, nej, det var sannt. Huru kunde de då döma? Träffade han blott på någon, som ville läsa hans verser, så skulle nog allt blifva bra igen!

Så gaf han sig då åter ut på samma jakt, sedan han slutat sin tarfliga middag. På många

dörrar klappade han förgäfvets, på många klocksträngar drog han utan någon som helst lön för sitt besvär; man var icke hemma, man tog icke emot, han skulle komma igen. Eller också det ideliga: »Poesi, idyll? Omöjligt, min bästa herre, omöjligt!»

Men så kom han då sent omsider, när det började lida till kvällen, och gaslyktorna redan länge varit tända, och folklivet på smågatorna började mojna ur, och hans dunkande hufvud värkte af ansträngning och ringde och gungade mellan axlarna, och hans ben snafvade under honom för hvarje aldrig så liten isvalk i snöläggningen på gatan, till en gammal beskedlig förläggare långt uppe på Norr, ända vid Uplandsgatan, som icke ens stod upptagen i kalendern, och hvilens adress han snokat upp, vete Gud hur och när.

Att det icke var någon förläggare comme il faut, det kunde han då redan förstå af det lilla låghalta, omålade trähuset, där han bodde, af den gamla trätrappan, som gnisslade och knakade för hvar steg, han tog — aldeles som där hemma — och af förstugan där uppe, där det var så mörkt som i en säck, och där han fick trefva både länge och väl, innan han lyckades få tag i en nyckel med ty ätföljande dörr.

Och gubben själf sedan, där han satt innanför vid sitt skrifbord med en ofantlig öfver skärm på lampan och ännu en dylik fastbunden öfver ögonen, han såg då ut, som om han kunde behöfva mer än ett vinstgifvande förlag, och var allt annat än comme il faut.

Men huru välsignade icke Lager honom gång på gång i sina tankar, när han gick den långa vägen hem på kvällen! Han hade icke väntat honom ryggen, icke snäst af honom, icke talat om hans verser som om odugligt skräp, utan lofvat att läsa igenom dem och skulle lemna svar i morgon vid samma tid.

När Lager om morgonen kom på kontoret, mötte honom principalen i förstugan.

»Var herr Lager sjuk i går?»

»Nej — det var jag inte», svarade Lager stammande och förlägen.

»Nå-å, hvarför var då inte herrn här? ... Hvasa?»

Intet svar; han bara rodnade och slog ned ögonen.

»Jag har icke haft anledning till missnöje förut för herr Lagers skull. Låt det icke hända en gång till.» (Forts.)

Konstnärskörbundets utställning i Theodor Blancs Konst-Salong. Inträdesafgiften är för den återstående tiden nedsatt till endast 50 öre, för att äfven en större allmänhet må beredas tillfälle att taga den intressanta utställningen i betraktande. Utställningen fortgår ännu endast en kortare tid, hvarför den konstälskande allmänheten icke bör uppskjuta sitt besök till de sista dagarne, emedan det alltid vid dylika utställningar visat sig att trängsel då blir rådande.

Upprop till Iduns läsarinor.

En läsarinna af Idun ställer härmed till alla Iduns medläsarinor en vänlig bön om ett postporto (10 öre) till värmländningsfonden för Sätters kyrka. Den lilla staden Sätters 540 invånare med sin landsförsamling, 1,884 invånare, är ett af de fattigaste samhällen inom Dalarne, enär det ej som de öfriga dalförsamlingarna eger någon skog. Utskylderna belöpte sig förlidet år till för staden 5½ och för landsförsamlingen 28½ pr bevillningskrona. I 8 år har det lilla samhället arbetat på en fond för värmlandning i kyrkan, men ej förmått höja den till mer än 500 kronor. Och nu står den vackra kyrkan vid Säterdal kall. Och i den lilla kommunistergården finner man ett offer för den kalla kyrkan, den gamle pastorn, bunden vid sin säng, förlamad af rheumatism. Årade medläsarinna af Idun, drag ett strå till stacken genom att till *ordföranden i kyrkorådet Säter* insända ett 10 öres postporto, du gör med din gåfva en god gärning. Vår redaktör säger oss, att Idun utgår till 19,000 hem och läses af mångdubbelt flere; de förenade små gåfvorna skulle kunna bilda en stor summa. Resultatet skall ock införas i Idun. Så vill jag till sist till detta lilla upprop lägga Jakobs ord: »Den som kan göra godt och gör icke, honom är det synd».

Märta Starnberg.

Förslag till matordning för veckan 12—18 maj.

Söndag: Buljong med grönsaker; lam med dillsås; bröduppding (recept Idun n:r 1.)

Måndag: Puré på morötter; lappskojs (recept Idun n:r 1.)

Tisdag: Rödspotta, stekt; vinsoppa.

Onsdag: Oxkött à la Charles X; dansk rödgröt (Idun n:r 4.)

Torsdag: Kalfbringa, stekt; puré af torra gröna örter.

Fredag: Kabeljopudding (Idun n:r 6); sagovälling.

Lördag: Gädda med pepparrot; puré på bruna bönor.

Recept.

Rödspotta, stekt à la Colbert: Då fisken är rensad, göres en djup skåra i densamma från hufvudet till stjärten, och ryggen afskåres upp och nedtill; uttages. Fisken vändes i ägg och rifvet bröd, stekes i smör. Garneras med persilja och serveras med en half citron.

Oxkött à la Charles X. Ett saftigt köttstycke bultas, späckas och kokas med hälften ättika och hälften vatten samt temligen mycket salt, peppar och lök; upplåses i porslinskäril, får ligga i sitt spad öfver natten. Skåres i tunna skifvor, som doppas i smält smör, sammanvispadt med äggulor, rullas i rifvet bröd, blandadt med något salt och peppar, och stekes i smör.

Puré af torra gröna örter. Torra gröna örter kokas i vatten, till de mjukna; då lägges oxkött eller kalfkött (lägg), lök efter behag i skifvor, litet socker och salt, hvarefter allt får koka 2 timmar; köttet upptages, ärtorna drifvas genom sikt och spådas, om så behöfves. Serveras med stekt bröd.

Anm.: Man kan äfven i stället för ox- eller kalfkött använda rökt lägg till buljongen. O. H. D.

Våra barn.

Lekar i det fria. Vi vilja här beskrifva några lekar, som säkerligen nu till det fria utelivets tid skola mottagas med tacksamhet af de små.

Vän och fiende. De lekande dela sig i två partier med lika stort antal. De åtskiljas lätt genom att binda en näsduk om armen, genom gröna kvistar o. s. v. Hvardera partiet har sitt bo, där de lekande stå hand i hand. När man bestämt sig för, hvilken flock skall börja, skiljer sig den sista i kedjan från de öfriga och springer ut på lekplatsen. Det samma gör en från det andra partiet. Denna sista börjar nu förfölja den, som först sprungit ut. Därpå springer ånyo en ut från första flokken och förföljer den, som sist sprang ut från den andra o. s. v.

Regeln är den, att hvar och en endast får förfölja den, som sprang ut strax före. Med ett slag på axeln tagas deltagarne till fånga och måste följa med till det fiendtliga partiets bo. Den, som en gång sprungit ut, får ej återvända till boet, förrän han fångat någon. Den som blifvit tillfångatagen, måste stanna hos fienden, tills leken är slut. Det parti, som tillfångatager hälften af det andra vinner.

Stenleken. En af deltagarne lägger sig sammankrupen midt på lekplatsen, medan de öfriga bilda en ring och springa omkring stenen. Plötsligt reser sig »stenen» och söker beröra någon af de öfriga, som ögonblickligen fly. Den, som blifvit vidrörd, blir »sten» nästa gång. Får inte »stenen» fatt i någon, måste han spela samma roll äfven nästa gång.

Resleken. Alla deltagare med undantag af en välja sig en friplats, som benämnes efter städer eller orter. Den, som inte har någon friplats, går om-

kring och vänder sig till hvem han vill med följande fråga: »Hvart skall jag resa? Den tillfrågade uppger namnet på två friplatser t. ex. »mellan Stockholm och Göteborg.»

De, som inneha de uppgifna friplatserna, böra nu skynda sig att byta om plats, men den resande söker på samma gång att uppnå en af dem. Den af de tre springande, som kommer sist, blir resande nästa gång.

Farbror Olle.

Handarbeten.

Användning af gamla konstgjorda blommor. Allt mer och mer har det nästan blifvit ett påhitt af modet att pryda våra rum med vackra väggdekorationer, och därvid har äfven helt naturligt uppstått den önskan att i detta afseende tillfredställa vårt skönhetssinne mot möjligast minsta kostnader. Detta sträfvaende ha vi att tacka för det uppfinningsrika användandet af gamla blommor, hvilka förvandlade till metallblommor, med förträfflig verkan kunna användas till garnityr på väggallriker och ramar eller till förskönande af makartbuketter. Arbetet, som är helt lätt, tager endast i anspråk litet smak vid fördelningen af färgerna och i arrangeringen af blommorna, hvarför hvarje, icke aldeles ovan hand, kan gripa sig an därmed.

De erforderliga materialen äro: brun korgfernissa, hvit kopalfernissa, koppar-, silver-, guld-, grönt och brunt bronspulver jämte sicativ (äfven kallad bronsolja).

Sedan man genom att böja bladen återgifvit de kanske något illa medfärgna blommorna sin ursprungliga form, doppas dem antingen i brun eller hvit fernissa, allt efter som man önskar dem mörkare eller ljusare, och hänger dem sedan till torkning med stjälken uppåt. För att gifva många blommor mjukare former — i synnerhet rosor — kan man äfven använda smält stearin. Sedan blommorna torkat väl och blifvit styfva, börjar man bronsera dem. Detta sker medels en mjuk hårpensel, i det man för hvarje gång endast blandar en knifsudd bronsolja i en så liten kopp som möjligt, emedan annars mycket färg går förlorad till följd af den hastiga torkningen. Hvarje färg måste för öfrigt ha sin särskilda kopp. — Mycket vacker effekt uppnås, om blommorna hållas ljusare i silver eller guld och bladen mörkare; de sistnämnda brun- eller grönaktiga med ådror af koppar eller guld.

Väggallriker af tunnt papp kan man köpa öfver allt i olika storlekar, och tafvelramar kan man mycket lätt själf förfärdiga af tjockare papp. Dessa föremål bestrykas med gummi-arabicum och beströs tätt med hirsorn samt bronseras likaledes, sedan de torkat, med guld eller silver. För att fästa de förut till en vacker gren arrangerade blommorna, borrar man fina hål genom pappet, hvarigenom man drager fin ståltråd, som man på afvigsidan låter fortsätta från den ena fästningen till den andra. Slutligen bronserar man äfven baksidan af tallriken, medan ramen efter tafans isättning på afvigsidan öfverdrages med papper.

En af papp skuren och med plysch beklädd palett, prydd med dylika blommor, utgör likaledes en vacker väggdekoration.

Fleuriste.

Bostaden.

Bokhylla. Man låter göra en bokhylla af trä med lösa hyllor, som hvilas på små, tunna lister. Hyllorna tagas bort och själfva stommen beklädes med ylle, hvilket, så vidt möjligt, väljes i den färgton, som är förhärskande i rummet. Tyget fästes med helt små stift på baksidan. När ramen är öfverdragen, bekläder man hyllorna med

samma slags tyg, i det man syr ett slags fodral, i hvilket bräderna inskjutas. Främre kanten af hyllorna pryder man med fransar, som fästas med förgyllda stift. På bokhyllan placeras man en statyett eller något annat prydnadsföremål. X.

Kulörta ljus. I handeln förekommer numera en mångfald färgade och brokiga ljus, men emedan dessa äro ganska dyra, torde det kanske intressera mängden att få veta, hur man själf kan dekorera stearinljus med hjälp af s. k. metakromatypbilder. Man fuktar bildens rätsida väl med sprit i stället för med vatten. Efter några minuter lindar man den brokiga eller förgyllda bilden kring ljuset, fuktar baksidan med vatten och löser papperet försiktigt från ljuset, på hvilken bilden nu är aftryckt. X.

Fönsterträdgården.

Solfjäderspalmens vård. Denna palmart trivdes väl i rum. 12—15 graders värme kan vara tillräckligt för densamma, men stiger temperaturen i solsken till 19—20 grader, är detta blott till växtens fördel, ehuru man bör bereda den skugga genom att släppa ned rullgardinen. Om sommaren bör man låta den få mycket frisk luft genom att öppna fönster, i synnerhet i regn.

(Forts. å nästa sida.)

LEDIGA PLATSER.

Mot fritt vivre

kan genast erhållas plats på landet, nära Stockholm, för en anspråklös flicka, kunnig att undervisa 2:ne 9 och 10 års flickor i musik och vanliga skolämnen. Sv. t. »Undervisning», Rosersberg. [1929]

I ett mindre hus på landet,

hvarest saknas d. moderliga handledningen för fyra minderåriga barn, sökes en lärarinna, hvarvid fordras med de två äldre vara behjälplig vid inlärandet af den första bokliga undervisningen samt med samtliga såsom samvettsakt föregå med godt moderligt exempel. Då antagen sökande — flicka eller enka, ingendera öfver 30 år — äfven kunde få sig anförtrödt högsta ledningen inom huset, har den företräde, som med sparsamhet förstär skötsel af ett mindre hushåll på landet. Löneanspråk jämte rekommendationer samt fotografi, hvilket återsändes, adresseras »A. X. 4», Iduns byrå, Sthlm. [1916]

Lärlarinna.

En examinerad lärlarinna, bosatt i Stockholm, med färdighet i franska språkets talande och musik, kan till instundande höst som lärlarinna för en elev erhålla plats.

Närmare af Herr Doktor Eugène Schwartz, Grefvaregatan 46, 2 tr. upp, kl. $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{6}$ e. m. (G 2536) [1884]

PLATSSÖKANDE.

Å Fredrika Bremerförbundets byrå, Stockholm,

finnas anmälda kvinnliga arbetssökande såsom: svenska och utländska lärlarinnor för hem och skolor, kontors- och skrifbiträden, husföreståndarinnor, sällskap och biträden i hem, föreläserskor, gymnaster, sjuksköterskor m. fl. [1829]

En ung bildad musikalisk flicka, kunnig i hushållet och som genomgått en kurs å Handarbetets väner, önskar plats hos bildad familj på landet som biträde i hushållet mot fritt vivre. Svar till »X.» inlemnas å fru Bloms Inackorderingsb., Sthlm, d. v. uppl. erh. (S. N. A. 2318) [1903]

En bildad engelska

söker sommarplats.

Miss E. YELL. 28 Biblioteksgatan. [1932]

En anspråklös bättre flicka med jämt och godt lynne, önskar plats i familj att biträda i husliga göromål. Den sökande är därtill villig att betala 100 kr. pr år. Svar märkt »M. M. K.» torde godhetsfullt sändas till Öresundspostens byrå, Helsingborg. [1937]

En ung flicka,

elev af Hr Rich. Anderson, önskar under sommaren mot fritt vivre o. resor pl. som musiklärarinna i familj, där ett vänligt bemötande erhålles. Närmare gen. svar till »W. W. 1890», Iduns b. Sthlm. [1902]

Resa!

En språkkunnig och musikalisk flicka önskar öfver sommaren mot fritt vivre plats på landet att undervisa eller helst att få medfölja till utlandet. Svar till »Berna», Iduns byrå. [1920]

En skånska önsk. pl. i fam. att, mot det att hon underv. minderår., få lära sig hushållet. Deltager i handarb. o. skrifgöromål. Sv. till »Svea», Iduns byrå. [1923]

En flicka af god familj söker plats såsom lärarinna för minderåriga barn; hon är villig att dessutom biträda vid skrifgöromål samt att gå frun tillhanda. Plats hos någon äldre dam såsom hjälp och sällskap antages tacksamt. Svar till »A. Z.», Luleå, poste restante. [1883]

Musikengagement

sökes öfver sommaren af en skicklig framstående pianist emot fritt vivre för henne och en 6-årig dotter. Vidare meddelar fru Sobotka. Karlstad. [1908]

En folkskollärlarinna

önskar under sommarmånaderna mot fritt vivre plats i en treflig familj. Adress »I. 26», Nyköping, poste restante. [1910]

En medelålders bildad tyska,

som talar och skrifver franska o. engelska, önskar plats som sällskap hos äldre pers. o. kan biträda i småbestyr eller med skrifning. Goda rekommendationer å Fredrika-Bremerförbundets byrå. (G. 2784) [1924]

En praktisk och frisk flicka af god familj önskar plats att gå frun tillhanda. Den sökande är kunnig i vanliga hushållsgöromål samt i enklare väfnad och linnesömnad. Små prentioner. Svar emottagas tacksamt, märkta M. 22. Arboga p. r. [1844]

Informatorsplats

önskas af en filosofie kandidat, van vid undervisning. Om så önskas, är den sökande äfven villig att deltaga i kontorsgöromål. Svar till »F. K. 23.» adr. S. Gumælii annonsbyrå, Stockholm. (G. 2682) [1911]

En anspråkl. bild. flicka frågar, om det finnes någon fam., som skulle vilja taga henne med till badort eller brunn. Hon är villig åtaga sig trogen och vänlig vård af barn eller vara biträde åt frun. Svar emotes tacksamt till »M. A.» Motala p. r. [1915]

En ung bildad flicka önskar plats i Stockholm eller på landet för att gå frun till handa och läsa med mindre barn mot fritt vivre. Närmare på fru Bloms inackorderingsbyrå, 38 Drottninggatan, Stockholm. (S. N. A. 2301) [1912]

väder, och om vintern bör man hålla luften i rummet så fuktig som möjligt. För att skydda palmens stora vackra blad för att bli bruna i spetsen, bör man akta sig att vidröra dem. Om sommaren behöver växten mycken fuktighet. Stora exemplar böra vattnas, tills vattnet tränger ut genom krukans botten. Solfjäderspalmen bör helst omplanteras i maj. Jorden bör bestå af en blandning af fet ler, sand- och löfjord. En tillsättning af hornspån verkar fördelaktigt på växten.

Blomstervän.

Köket.

Att förvara köttbullar och kalops. Köttbullar kunna förvaras flere månader, om man, sedan de äro färdigstekta, nedlägger dem i burkar af bleck eller porslin (jag brukar här till väl rengjorda burkar efter anjovis och konserver) samt slår litet smält flottyr, efter buljong, öfver det hela, så att det bildar en botten öfverst i kärlet. Förvaras i kallare. Endast ett papper öfverlägges att skydda för dam.

På samma sätt kan kalops gömmas året om.

Bästa sättet härvid att koka kalopsen torde vara följande:

Köttet skäres i lagom stora bitar och bultas något samt nedlägges hvarfals med finskuren njurtalg, lagerbärsblad, salt starkpeppar och rödlök; öfver allt detta slås några skopor kallt vatten, så att det under kokningen ej fastnar i grytan, hvilken bör vara af järn och försedd med ett tätt åtslutande lock, som påläggas, hvarefter göres en deg af rågmjöl och varmt vatten, och med denna deg fastsmetar man noga locket vid grytan, som därpå får koka vid ej för stark eld under 3 timmar, efter hvilken tid köttet är färdigt att läggas ned. För det mesta händer härvid, att, då säsen hålles öfver köttet i burkarne, man därmed får så mycket flott, att mer sådant ej behöfver tillsättas.

Olga.

Soppor.

Buljong att gömma längre tid. Detta sätt att tillvarata och förvara buljong är särdeles lämplig att användas af husmödrar på landet, där man ej alltid har tillgång på färskt kött.

Alla läggas, fötter, seniga köttbitar och urtaga ben, som man får vid slakt, samt ett par höns, om man så har, läggas i en stor kittel, hvari slås vatten jämte salt, starkpeppar, lagerbärsblad, krossad ingefära och hvarjehanda rötter, såsom morötter, palsternackor, kålrötter, selleri, purjo o. d. Detta bör koka en hel dag, silas upp på aftonen och ställes i öppet kärl i ett kallt rum att hastigt kallna, att den ej må surna, och dagen därpå kan buljongen kokas ihop ännu hårdare. Innan man då åter slår den i kitteln att koka, bör man emellertid först med en knif borttaga det flott, som samlat sig, hvarefter man mycket noga borttager allt grums, som bildat sig i botten. Detta kan lätt skrapas bort med en knif, emedan buljongen alltid bör ha antagit fast form efter den långa kokningen. Då den nu är färdig, efter att ha kokat ytterligare några timmar andra dagen, uppslås den i mindre kärl, hvarpå slås det åter i en särskild panna smälta flottet för att bilda en skyddande botten. Sålunda kan man förvara buljongen hur lång tid som helst.

Olga.

Matlagning.

Blandade kotletter. Till 13 dl. fint malet kalf- eller fläskkött tagas 8 dl. stötta skorpor, hvilka hällas i ett fat, i hvilket slås 24 dl. grädde, 2 à 3 ägg samt litet salt, hvitpeppar och muskotblomma. När detta stått att blötna en liten stund, iröres köttet. På en skärbräda siktas ett lager stötta skorpor, med en sked tages af bland-

Gosskläder,

väl gjorda o. af goda tyger, finnas ständigt på lager.

Beställningar utföras med största noggrannhet.

☛ Kläder för nattvårdsynglingar finnas på lager.

Allt till ytterst billiga pris.

CARLHOLM & SÖDERQVIST

2 A Trångsund 2 A.

En prestdotter, kunnig i allt, hvad som tillhör ett landthushåll, samt handarbeten, önskar plats i ett bättre hem på landet, där hon kan blifva nyttig. 200 kr. kunna betalas. Sv. till »L. R. 24 år». Iduns byrå, Drottningg. 48. [1934]

En ung engelska önsk. pl. i fam. för sommaren el. längre tid för eng. konversation o. undervisning. Är van vid barns handledn.; äfven villig att gå frun tillh. Pret. små. Närm. genom professorskan Löfstedt el. doc. Lundell, Upsala. [1875]

Dame distinguée, musicienne, désire place de dame de Compagnie ou dame de Maison. Hautes références ici, ainsi qu'à l'étranger. S'adresser à »X 3», le bureau d'Idun, Stockholm. [1824]

DIVERSE.

Doktor A. Afzelius

Lilla Vattugatan 24, 9-10 och 2-3.

Mag- och hudsjukdomar.

[1841]

Doktor Carl Flensburg

33 Drottninggatan 33.

Hvardagar 1/23-1/24. Helgdagar 10-11.

Behandlar företrädesvis *Barnsjukdomar*.

[1848]

Doktor Per Johansson

Riddargatan 2.

Hvardagar kl. 9-10, 2-3; söndagar 9-10.

Tandläkare

John Wessler

Götgatan 14. [1787]

Konstnär-Förbundets

Utställning.

Theodor Blanch's Konst-Salong.

Öppen: Hvardagar 10-5,

Söndagar 1-4.

Obs! För att äfven en större allmänhet må beredas tillfälle taga denna intressanta utställning i betraktande, är inträdesafgiften nedsatt till:

☛ endast 50 öre. ☛

Utställningen fortgår ännu

endast en kortare tid!

[1926]

Inackordering

önsk. af ett yngre frunt. i angenämt hem, där ungdom finnes. Läget vid saltsjön, så att tillfälle gifves till bad och segling. Finnes piano och ridhäst på platsen, desto bättre. Svar till »Ina» med uppg. pris inlemnas till Iduns byrå inom 8 dagar. [1909]

Panorama international,

Hamngatan 18 B, 1 tr. upp.

(bredvid Svea-Salen)

Denna vecka:

I:sta serien af **Belgien**.

Nästa vecka:

II:dra serien af **Paris**.

Entré 30 öre, barn 20 öre.

Abonnementskort, gällande för 8 besök, kr. 1: 75, barn 1: 20.

Öppet alla dagar från kl. 10-10.

Hvarje söndag nytt program. [1857]

Suisse.

Dans une famille distinguée du canton de Neuchâtel on serait disposé de recevoir 2 jeunes demoiselles désireuses d'étudier à fond le français, l'allemand, l'anglais, la musique et la peinture. Vie de famille. Très belle situation au bord du lac. Prix modérés. Pour les informations priere de s'adresser à Fredrika-Bremer-förbundets byrå, Sthlm. [1901]

Frågas om någon liten flicka på landet vill inbjudas till lekkamrat öfv. sommaren en 12-årig, väluppfostrad flicka, som talar franska väl och medför rekommendationer från skolan? Har ej råd betala för sig. Tacksamt svar till »Hjelpensionär», Iduns byrå. [1933]

En anspråklös ung dam önskar ungefär 6 veckors tid inackordering i aktningvärd familj vid någon af Vestkustens badorter. Svar jämte prisuppgift till »A. B.» Iduns byrå. [1931]

Under badsäsongen i Södertelje kunna unga damer få god inackordering, treflig bostad med trädgård samt nära badinrättningen, hos doktorinnan A. Landelius, Södertelje. [1927]

En à två flickor om 8, 10 år kunna inackorderas i bättre familj på landet för att deltaga i läsning med egna barn! Billigt pris, god vård utlovas. Den, som härå reflekterar, torde vända sig till L. M. Fläskjum. [1914]

Sommarbostad.

Vid foten af det natursköna Omberg med synnerligen sund och treflig belägenhet samt nära järnvägsstation uthyras 2 à 4 rum och kök. I Björling, Charlottenborg, Rogslösa. [1930]

Fysiologiska skodon

för damer, herrar och barn tillverkas hos undertecknad till moderata priser.

☛ Personer, som hafva ömtåliga eller förstörda fötter, kunna hos mig få skodon, som passa väl och äro bekväma att gå med.

Högaktningsfullt [1795]

C. NILSSON, Drottninggatan 100.

Allm. telefon 55 32.

Allm. telefon 55 32.

Henrik Gahns Tvätt-Tvålar

i firmastämplade stycken innehålla ej frätande lut, äro goda och billiga. Rekommenderas åt alla sparsamma och praktiska husmödrar. Säljas i välförsedda detaljaffärer.

Hvarje tvål är stämplad med vidstående fabriksmärke.

[1712]

ERNST & Co.

— FOTOGRAFISK ATELIER —

52 A Klarabergsgatan 52 A.

STOCKHOLM.

[1469]

Telefon 48 93.

Sparsamma Fruar.

Gammalt ylle och ull emottages dagligen till spånad, väfning af tyger, schalar, filter m. m.

OBS. Hvar och en får sitt ylle tillbaka i form af garn eller väfnader.

OBS. Nedsatt spånadsafgift.

OBS. Ett parti schalar realiseras från 5 kr.

OBS. Ett parti filter realiseras från 5,75.

Telefon 26 53.

Hildur Andersson,

född Sundeman,

[1861]

12 Klara Norra Kyrkogata 12.

Alingsås hushålls- och språk- undervisningsskola

för unga bildade flickor öppnas den 15 nästa augusti. Prospekt för skolan erhålles på begäran af fru Mathilde Hüttling, född Gaudard, Alingsås.

Referenser: i Stockholm, grefvinnan F. Leubusen (född Hermansson), 36 Sturegatan. Fru Herman Ankarcrona, 5 Engelbrektsgratan. Fru Magnus Neijber, 22 Sturegatan. I Karlskrona: Landshöfdingskan grefvinnan U. Horn (född Sjöcrona) och Marindirektören Hugo Lilliehöök. I Göteborg: Fru Lina Rhedin, Brunnsparken. [1913]

Anna Högman

rekommenderar sitt
rikhaltiga

modevarulager.

Order mottages pr telegraf,
post och telefon och expedieras
skyndsamt.

Vesterlånggatan 54

Allm. telefon 24 59.

Linnégatan 6,

Allm. telefon 60 89.

[1905]

Sex för femton!

Till det otroligt billiga priset 2,50 säljer jag, när minst 1/2 dussin tages, en ny sorts hemstickade extra prima Trikotkläder för 3-7 års gossar. Som antagligen ett mycket stort antal beställningar kommer att ingå, förbehåller jag mig 14 dagars leveranstid. A. Williamson, Vesterlångg. 57, 1 tr. [1936] Stockholm.

ningen, som plattas med knif och vändes i de stöta skorparna. Stekningen sker öfver sakta eld i smör eller flötyr. Såsen redas med en nypa mjöl och spådes med buljong eller kokt vatten och slås öfver kotletterna på serveringsfatet. *E. R.-d.*

Bakning.

Konjakskransar. 637 gr. hvetemjöl, 425 gr. urtvättadt smör, 215 gr. socker, 1 vinglas konjak. Detta hopblandas på bakkbordet, utrullas i kransar och beströs med groft socker och hackad mandel. *Wend.*

Bruna pepparkakor. 3 dl. sirap och 213 gr. socker röres, till det blir ljusgult. Sedan iläggas 2 matskedar hackade pomeransskal, 2 strukna teskedar kardemumma, 2 dito kanel, 2 dito kryddnejlikor, 1 ägg, 1 kaffekopp skiradt smör samt en struken tesked pottaska; så mycket mjöl att degen blir riktigt hård; den bör stå i 24 timmar. Bakas helst i stor ugn. *Anna B.*

Korinkaka. 425 gr. urtvättadt smör röres tillsammans med 425 gr. socker en timma. På samma gång vispas 12 ägg lika länge, hvarefter det slås tillsammans och iröres 425 gr. mjöl, 51 gr. söt- och 51 gr. bittermandel samt en liten kaffekopp korinter. Tvänne formar bestrykas med smör och beströs med rivet bröd samt inställas genast efter vispningen i ugn med svag värme. *Anna B.*

Chokladbröd. 4 äggsvitor vispas till hårdt skum och hoprörs sedan med 31 gr. fint siktadt socker, till det blir riktigt tjockt. Då iröres 106 gr. finsiktadt choklad. Mycket svag värme under gräddningen. *Anna B.*

Inläggning.

Att inlägga sill (delikat). Sedan god, fet sill blifvit urvattnad ett dygn, flås den, och sedan benen väl urtagits, skäres den i fina strimlor och lägges på fatet, bibehållande så mycket som möjligt sin form. En sås (till två sillar) tillagas af två härdkokta äggulor, något socker, senap och hvit peppar, allt efter smak, samt söt grädda och ättika, hvarpå sist iröres finhackad chalottenlök. Såsen hälls tamligen tjock öfver sillen, som sedan garneras med hackade äggsvitor. *Nancy.*

Att inlägga gurkor. Hvita Asiagurkor skalas, klyfvas på längden och befrias från kärnhuset, hvarpå de skäras i 4 à 6 delar, läggas 12 timmar i friskt vatten samt sedan 12 timmar i stark saltlake. Därefter läggas de en stund på rent linne att afrinna, innan de kokas. Vinättika och socker samt 1 skida spansk peppar uppkokas, gurkorna iläggas att koka, till dess de äro klara, läggas i burk tillika med muskotblomma, nejlikor och 1 skida spansk peppar, hvarefter ättikan slås het öfver dem; burken betäckes med en fyrdubbel handduk och en tallrik med tyngd på, till dess gurkorna kallnat. Bindas väl öfver med papper. Hålla sig året om lika vackra. Gurkorna böra tagas i slutet af augusti eller början af september. Nejlikorna böra läggas i en liten tygpåse, så att man efter ett par veckors tid kan borttaga dem, på det gurkorna ej må bli svarta. *Nancy.*

Toaletten.

Utmärkt hårtinktur. 4 droppar rosenparfym (köpes på apoteket för 25 öre) slås i en s. k. helbutelj (d. v. s. ²/₃ liter) simpel konjak (50 öres duger) samt ¹/₂ liter vatten. Däri blandas för 12 öre glycerin och *helt litet* skrapad vanlig tvål. Allt detta omskakas mycket väl, innan håret tvättas därmed. Den, som lemnar detta härmedel, vet af lång rfarehet, att det är utmärkt. *S. B.*

PERCY F. LUCK & Co STOCKHOLM.

Prislista å Vin.

Prisen äro beräknade emot kontant betalning med fria buteljer.

Vid beställningar från landsorten torde likvid medsändas emedan efterkraf å vin icke är tillåtet.

Vin leverera vi fraktfritt och emballagefritt vid alla järnvägsstationer och hamnar i Sverige, då beställningen uppgår till minst 50 kronors värde.

Sherry.

- Dinner Sherry, ett godt bordsvin Kr. 1.00
Golden Sherry, ett fylligt, smakligt vin... » 1.25
Fine London Sherry, halftorr... » 1.40
Manzanilla, ett torrvin med behaglig arom och smak... » 1.80
Olorozo, ljust golden, fylligt med utmärkt arom och smak... » 2.25

- Amaroso, halftorr, ett gammalt och utmärkt vin... Kr. 2.40
Amontillado, torr, very fine old superior... » 2.50
Fino secco Sherry, ett mycket torr, gammalt och utsökt vin med charmant arom... » 2.90
East India Sherry, ljust golden, fylligt, mycket gammalt och oöfverträffligt till sitt pris... » 3.20
Old Brown Sherry, mörk golden, mycket gammalt och fylligt... » 3.50

Portvin.

- Good special Port... » 1.00
Rich full-flavoured Port... » 1.50
Superior Fruity London Port... » 2.00
Very Superior Old London Port... » 2.50
Fine Sherry Muscatel... » 1.25
Fine Old Sherry Muscatel... » 1.75
Very Old Superior Sherry Muscatel... » 2.00

Rödvin.

Bordeaux-Vin, ett helsamt och behagligt lätt vin, alldeles fritt från de ofta förekommande tillsatserna af starka spanska eller andra viner. Pr ¹/₂-but. 1.10, ¹/₄-but. 0.60, ¹/₈-but. 0.35. Vöslauer (Schlumberger)... Kr. 1.75. Vöslauer, Goldeck... » 2.75. Vi äro enda försäljare i östra och norra Sverige för den renommerade firmen R. Schlumberger i Wien. Detta rödvin kan stå uppslaget några dagar, utan att förlora sin arom. Chateau d'Estournal 1886, importerad i buteljer... Kr. 2.90. Figeac St'Emilion 1877... » 3.75 m. fl. sorter.

Vin från Samos.

Detta vin är ren drufva, behagligt med en svag muscatsmak. Det rekommenderas af läkare såsom synnerligen helsamt, och är, utspädd med vatten, en särdeles angenäm dryck... Kr. 1.25 [1551].

Husmödrar!

Försöken Th. Winborg & Cris i Stockholm tillverkningar af

- Concentrerad Ättika på flaskor för utspädning.
Senap, blandad efter engelsk och fransysk smak, flere sorter.
Biffstekssås.
Soja.
Mald kryddor (garanteras oblandade) på bleckdosor med genomborrad lock.

Bordsalt i paket om 425 gram (= 1 skåp.) flere gånger prisbelönade och fullt jämförliga med de bästa utländska fabrikat. Tillhandahållas hos Hrr specerihandlare. [1339]

Apelsinmarmelad

i burkar, svensk tillverkning, af utsökt kvalitet hos Fru Avén, Regeringsgatan o. Stureplan, samt Slöjdmagasinet, Mästerns Samuelsgatan 43. [1925]

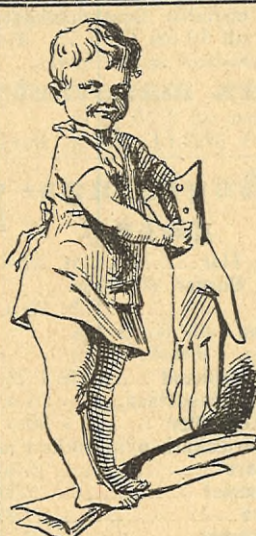
Säljes i Stockholm hos C. F. Dufva, Drottninggatan 41, Louise Blomberg, Vesterlånggatan 39, Elin Edlund, Drottninggatan 63, Allmänna Tidningskontoret, Gustaf Ad. Torg, Södra Tidningskontoret m. fl., i landsorten å en del Apotek samt i väl försedda Parfymeri-, Ekiperings- och Cigarrafäver å 1 krona pr st. Sändes franko mot kr. 1,10 i frim. Axel Litström, Väner. [1720]

Pianomagasin.

Flyglar, Pianinos, Tafflar och Orglar från in- och utländska utmärkta Fabriker till de billigaste priser. För instrumentens bestånd ansvaras. Aldre Pianon tagas i utbytte. OBS. Ständigt lager af Flyglar från Blüthner och Pianinos från G. Schwechters berömda fabriker. GUST. PETTERSSON & Komp., 38 Regeringsgatan 38. Flyglar, Tafflar och Pianinos från J. G. Malmsjö. [1867]

HANDSKAR

köpas billigast i Carl Malmbergs välrenommerade HANDSK-AFFÄRER.

För handskares hållbarhet ansvaras. Glacé-, kul. 4 knapp., breda silkes-sömmar... kr. 1: 50. D:o d:o 5 snörknappen d:o » 2: —. D:o d:o 6 knapps Mousquetaires » 2: — samt alla slag, såväl eleganta som enklare, Glacé- och Gants de Suèdes från 2 till 20 knappar. Rekvisitioner från landsorten mot efterkraf. BUTIKER: 45 Vesterlånggatan 45, 5 Sturegatan 5, 24 Södermalmstorg 24. Carl Malmberg. [1717]

Allmänna Lifförsäkringsbolaget

hade vid 1889 års utgång — efter 2 år 5 månaders verksamhet — 2085 personer liförsäkrade för 7,360,600 kronor, hvartill komma lifräntor och kapitalförsäkringar. Denna framgång lär väsentligen bero därpå, att bolaget mera gynnur sina försäkringstagare, än aktieeagarne. (G. 16596) [1935]

56 Drottninggatan 56 Franska o. Engelska Klädnings- i moderna mönster och färger nu inkommet. Stort sortiment! i Perkaler och Satiner Profver sändas på begäran. K. L. Lundberg & Co. 56 Drottninggatan 56 [1928]

I min väfskola i Linköping mottagas elever i såväl enkel som konstväfnad samt handarbeten. Under juni, juli o. augusti kan väfkursen pågå å landet. Bref besvaras pr omg. Adr.: Fru Fredr. Wallenberg, f. Ström, Nykvarn & Linköping. [1876]

JOH. ÖHRVALLS Plissé- och Persiennefabrik 43 Sibyllegatan 45 Stockholm. Rekommenderar sin tillverkning af varaktiga, praktiska o. billiga gardiner och persienner af papper. OBS. Ombud för Liljeholmens Persiennefabrik (Engelskt patent). [1407]

Läkareråd.

Viola. 1) Med bad kan och bör Ni fortsätta; dock böra dessa ej vara för varma (ej öfver 36°) och duschen ej gärna kallare än 28°. 2) Vi ha svårt att af beskrifningen bilda oss något omdöme om detta. Försök emellertid ingnidningen af en salva af 1 del *ichtyol* på 4 delar *lanolin*.

Hermona. 1) Er mage har blifvit bättre hufvudsakligast genom dieten, med hvilken Ni därför bör fortsätta. Upphör deremot med kamomillteet och bry Er ej om någon svafvelsyrekur. Kaffe bör Ni helst alldeles undvika. Hvila efter middagen, men sof icke. Tiden för uppstigandet på morgonen är ju lämplig. — På grund af eder bleksot bör Ni under några veckor taga något järnmedel (t. ex. 3 stycken *Blaud's järnpiller* 3 gånger dagligen eller ett glas *pyrofosforsyrdt järnvatten* morgon och afton. En kur med järnmedel — om så behöfs, upprepad — är allt hvad Ni bör göra för det under 2) omnämnda. 3) Har intet att betyda.

Elin. Se svar till Eva i n:r 3.
Maja. Hvad som i sådana fall i allmänhet är att iakttaga, kan Ni se af svaret till En prenumerant 2) i n:r 6. Lämpligast torde i detta fall vara att hvarje kväll tills vidare taga en tesked *sammansatt lakrispulver*. Möjligen behöfvas toucheringar, och i sådant fall måste Ni besöka läkare. Öl bör Ni f. n. helst undvika.

G. H. B. 1) Fukta 3—4 gånger dagligen — i synnerhet när detta påkommer — med en lösning af 1 del *karbolsyra* på 50 delar *koncentrerad sprit* och 50 delar *borsyrelösning* (millitärpharmakopéns). Kännes detta för starkt, kan Ni späda ut blandningen med litet vanligt vatten. 2) Nej.

Eysa (?) Därling. 1) Så vidt det är Eder möjligt, bör Ni låta örnläkare undersöka Er; utan undersökning är det nämligen omöjligt att säga, om dessa obehag bero på en örnsjukdom eller ej. 2) Tag på kvällen en promenad före måltiden och drick till denna en halfbutelj öl. Under en veckas tid bör Ni, kort innan Ni går och lägger Er, taga ett gram *bromnatrum*.

Fru på landet. Då vi ej kunna veta, af hvad slag det onda var, för hvilket Ni behandlades af specialist, kunna vi ej heller besvara eder fråga. — Er ålder gör i och för sig själf, att förväntningarna ej få ställas allt för högt. Magkatarrnen (och svagheten) har här vid lag mindre att betyda.

Frågor.

Nr 540. Skulle någon af Iduns läsarinor vilja upplysa, om de känna något medel mot den fula vanan att bita på naglarna.

Nr 541. Kan någon af Iduns läsarinor gifva mig anvisning på något verkligt bra ställe (helst i Skåne), hvarest emottages inackordering en månads tid under sommaren?

Nr 542. Hur skall jag få bort fure är gamla bläckfläckar ur en hvit linneduk.

Nr 543. Vill någon ha godheten upplysa en föräldralös flicka, hur och hvar hon i höst kan komma in som sjuksköterskeelev? Svar afvaktas af 23-åring.

Nr 543. Kan någon af Iduns ärade läsarinor gifva mig upplysning om, hvarest man kan få köpa eller hyra ett vackert tapiserimönster, passande till taffa eller eldskärm, samt priset därpå?

Svar.

Nr 512. Jäsning af sylter förekommes genom att i dem blandas en knifsudd salicylsyra, upplöst i ett spetsglas konjak.

Nr 519. Om Tina uppper namn och adress skall jag gärna stå till tjänst med ett par stycken gardinmönster.

Nr 522. Eder önskan kan troligen uppfyllas i höst, om Ni vänder Eder till intendenten vid *Ostads Barnhus*, adr. *Alingsås*. På begäran sänder han Eder alla nödiga upplysningar. Uppfostran kostnadsfri. Skyndsamt till nöden.

Breflåda.

Gallus' adress. af många efterfrågad, är: *Gallus*, *Esphult & Vingåker*, p. r.

Vestkustbor. På förfrågan upplysa vi härmed, att en samling dikter i vintervälv redan år 1887 af hr Daniel Fallström utsändes af Z. Heggströms förlag.

Innehållsförteckning.

Betty Hennings; af *Georg Nordensvan*. (Med porträtt). — Elddansen; poem af *C. V. Modin*. — Vår söndagsaftersmiddagsklubb; med anledning af Aves artikel: *Sådana segrar göra vår ruin*; af *M. N.* — I forna dagar; strödda blad ur minnets album, samlade af *Mathilda Langlet*. V: Nummer trettiöfva, *Triumf*. (Slut från n:r 17). — Tillkännagivande. — På dödsbädden; skiss af *Vilma Ländh.* — Bäst hvarken brödlös eller rädlös; hedersom svar på prisfrågan VII, af *Bländ hön.* — Teater och musik. — Striden om hjärtan; ur ett kvinnolifs historia af *Johan Nordling*. (Forts.). — Upprop till Iduns läsarinor.

Förslag till matordning för veckan 12—18 maj. — Våra barn. — Handarbeten. — Bostaden. — Fönsterträdgården. — Köket. — Soppor. — Matlagning. — Bakning. — Inläggning. — Toaletten. — Läkareåd. — Frågor. — Svar. — Breflåda.

Svea Mineralvattenfabrik

23 Bergsgatan 23
STOCKHOLM

rekommenderar ärade läsare af tidningen Idun sina tillverkningar af alla sorters
Läskevatten jämte *brygdt* och **kolsyradt Sockerdricka,**
Champagnedricka, Champagnelemonad,
Hallon- och Fruktelemonad.

Belltelef. 1197. Order pr post eller telefon expedieras omgående. Allm. telef. 64 77.
Tillverkningen kontrolleras af Professor Severin Jolin. [1727]

Skodon, svenska och välgjorda för herrar, damer och barn.

Stort urval af *Tofflor, Balskor.*
Beställningar och reparationer utföras skyndsamt. — *Moderata priser. Reelt bemötande.*
A. Nordfors,
46 Regeringsgatan 46. [1694]

Glöm ej bort, att *O. Williamson*, Borås, säljer prima helylle marinblå *Gosstricotkostymer* från 3 till 10 års för 3:75. Priskurant å yllevaror sändes franko.

Stora mansvästar med ärmar till 3:50 pr st.
[1673] **O. WILLIAMSON**, Borås.

11 Regeringsgatan 11

- Moderna Flor fr. 40 ö. m.
- Moderna Barber, afspassade.
- Barbytt fr. 75 > >
- Sidenband, alla färger och bredder, i moaré.
- Breda Skärpband fr. 1:25 >
- Svarta Silkespetsar > 25 ö. >
- Snörmakerigaller > 50 >
- Eiffel-Snörmakeri, nytt, vackert urval.
- Sidenmoaré 2:50 m.
- Silkessammet 2:50 >
- Sidensars 1:50 >
- Patentsammet 85 ö. >
- Perlsammet 2:50 >
- Gardinspetsar 35 ö. >
- Broderade Remsor, största urval.
- Damkragar fr. 20 ö. st.

Snörlif La Coquette

har blifvit tillökadt med en mängd nya, höga modeller. (Ett parti med fiskben 3 kr.)

Ett parti Barnstrumpor utförsäljes under inköpspris i anseende till upphörande med artikeln.

Ett parti Dam- och Barnförkläden till halva priser.

Ett parti Sidenband med pikåkanter bortslumpas billigt.

Emma Gjörling
11 Regeringsgatan 11 [1904]

3:50 duss., 3:50 duss., 3:50 duss.
Etsade Glas, passande till presenter, hos **Aug. Vogels Konstglaslageri,** Fredsgatan 30. Allm. Telef. 47 97. [1627]

Vid Samuelsbergs Hushållsskola

börjar ny termin den 1 augusti.
Prospekt sändes på begäran.
Samuelsberg, Motala i april 1890.
M. Möller.

U. Holmberg.

Hjo Vattenkuranstalt.

Saison 1 juni—1 september.

Synnerligen sund och naturskön belägenhet i medelpunkten af den s. k. *Guldkroken* och i omedelbar närhet till staden Hjo; ljusa, rymliga och bekväma badlokal, alla inomhus brukliga badformer, utmärkta tallbarrsbad af dagligen på stället beredt destillat, gyttebad i förening med massage, elektriska bad; servering af mineralvatten, naturliga och artificiella; magsköljning, dietkur; elektricitet, massage och sjukgymnastik.

Särskildt Kallvattenbadhus i Vettern, beryktad för sitt klara och genomskinliga vatten.

Kurorten lämpar sig företrädesvis för behandling af reumatiska muskel- och ledaffektioner, gikt, blodbrist och nervsvaghet, scrophulos, mag- och tarmsjukdomar, hudsjukdomar och specifika lidanden samt är i öfrigt en synnerligen lämplig och behaglig rekreationsort.

Lätta kommunikationer flere gånger dagligen genom järnväg och ångbåtar. Billiga kurafgifter o. lefnadsvilkor i öfrigt; tillfälle till inackordering i familj. God restauration. Komfort. o. välbelägna Villor, endast afsedda för kurgäster. Intendent och badläkare: Dr *Arvid Afzelius*. Medicinska förfrågningar besvaras af intendenten (adress till 1 juni, Stockholm); öfriga upplysningar lemnas och rumbeställningar utföras af kamrer *Erik Gallander*, Hjo, som jämval efter begäran portofritt öfversänder program. (G. 14015) [1768]

En synnerligt rikhaltig samling handarbeten,

monogram och dräkter m. m. kan erhållas genom att från *Iduns Redaktion, Stockholm*, rekvirera 12 n:r af årgången 1889 af *Skandinavisk Modetidning*. Dessa tolf 20- å 24-sidiga nummer med 24 kolorerade omslagsplanscher ha förut kostat mer än 4 kr., men säljas nu för det oerhördt billiga priset af

endast 1 krona,

som torde insändas medels postanvisning eller i sparmärken. Härtill torde läggas 30 öre som porto, i fall paketet måste sändas postledes.

[1591]

IDUNS REDAKTION.

Fru Ellen Möllers Praktiska Hushållsskola

i Sköfde för unga flickor öppnas den 15 augusti 1890. Skolan, afsedd för unga flickor från 16 till omkring 25 års ålder, har till sin uppgift att bilda de unga till praktiskt dugliga husmodrar i egna eller andras hem; undervisning meddelas i alla göromål, som höra till ett väl ordnat hushåll, samt i sömnad, väfnad, knyppling och träsnideri m. m. af därtill skickliga lärarinor. Kursen, som är ettårig, räknas från den 15 jan. till den 15 juni och från den 15 aug. till den 15 dec.

Priset pr år 600 kr. Prospekt sändes på begäran. Referenser i Göteborg: fru C. L. Berggren, *Vestra Hamngatan 5*, fru Peder Wärn, *Föreningsgatan 19*. I Stockholm: fru Julie Glerup, *Sturegatan 17*. I Jönköping: fru Sofie Björkman, *Rustorp*. I Malmö: fru Magnus v. Essen.

Anmälningar torde insändas under adress fru Ellen Möller, *Kungsporsavenyen 21, Göteborg*. [1847]

Ovanligt billigt!

- Eleganta herr Sommarrockar pr. $\frac{1}{4}$ duss. 13,50
- Stickade Herrvästar $\frac{1}{4}$ duss. 9,00
- Helylle Damkoftor, sorterade $\frac{1}{4}$ duss. 9,00
- Helylle Damvästar $\frac{1}{4}$ duss. 7,50
- Vackra Klädningslif $\frac{1}{4}$ duss. 7,50
- Fina Sammetsschalar $\frac{1}{4}$ duss. 5,25
- St. Vegaschalar, fyrk. o. afl. $\frac{1}{4}$ duss. 7,50
- Barnklädnings, helylle $\frac{1}{4}$ duss. 3,00
- Vackra Barnkoftor $\frac{1}{4}$ duss. 3,75
- Stora Linne-borddukar $\frac{1}{4}$ duss. 4,50
- Hellylle Servietter $\frac{1}{4}$ duss. 3,00
- Alb. S. Jonsson, L:a Drottningg. 3, Göteborg [1655]

Försäkrings-Aktiebolaget

Skandia

Stockholm

Hufvudkontor: *Mynttorget 1.*

[1866]

Iduns Uträttningsbyrå

ombesörjer genom fullt kompetenta personer uppköp i alla möjliga branscher gratis åt Iduns abonnenter och för uppdrag åt andra mot en obetydlig ersättning. Alla saker skickas mot efterkrav och få returneras (dock genast) mot fraktkostnaden. Dubbelt porto torde medsändas.

[1849]

Annun

finnas några få permar kvar till Idun 1889, dels i rött och guld, dels i blått och guld. Priset är endast

1 kr. 25 öre,

som torde insändas i förskott medels postanvisning eller i sparmärken (ej frimärken!) För porto tillkomma 30 öre.

[1859] *Iduns Expedition.*

God extra förtjänst

kan erhållas genom att samla begagnade frimärken. Jag betalar för

100 st. tjänstefrim. (blandade) kr.	0,20
100 » lösenfrim. »	0,70
1 » 3 skilling banko »	5,00
1 » 6 » »	2,00
1 » 8 » »	0,75
1 » 24 » »	6,50

i felfria exemplar. **O. Olsson,**
1865] Persg. 41, Helsingborg.

GUSTAF HOLMBLOM KAPP-FABRIK 38 Vesterlånggatan 38

Nedra botten, 1 o. 2 tr. upp.
[1852]

Hönsriet Vulkan, Wexjö,
säljer prima, racerena rufägg (3 kr. pr 12 st.). Utvalda, kraftfulla värpare. Pl. Rock, hv. Leghorn, Minorka och Houdan. Pris och ampla vitsord från utställningar.
[1874]

Svenska Järnsängsfabriken

50 Regeringsgatan 50.

Allm. Tel. 46 47. [1723]

SVARTVIKS Stärkelse,

svenskt fabrikat, gifver linnet, utan att förstöra det, en bländande hvit färg. Till salu hos alla specialhandlande i riket.
[1487]

På **Wilhelm Billes** förlag:

Huru männen fria.
Den ödesdigra frågan med dess svar
af **Agnes Stevens.**

Pris 2: 25. [1736]

NYBRO Vattenkuranstalt och Skogssanatorium.

Säsong 1 juni—början af sept. 1890.

Läge invid Nybro köping och järnvägsstation i Kalmar län i en sund och vacker trakt, rik på barrskog.

Fullständig vattenkur. Insjöbad. Brunnskur. Behandling med elektricitet, massage, gymnastik och hypnotism. Magsköljning och dietkurer. Särskild inhalationsanstalt för behandling af lungsjukt och kron. lungkatarrer.

Billiga afgifter, hyror och lefnadskostnader. God restauration. Platsen lämpar sig väl som rekreationsort.

Intendent och läkare: D:r Th. Brorström.

Biträdande läkare: Med. kand. C. Lagerlöf.

Upplysningar och program erhållas genom läkaren och direktören J. G. Blomdell, som äfven anskaffar rum.
[1906]

Källviks Brunns- och Badanstalt

hålles öppen från den 1 juni till den 1 september, fördeladt i två lika terminer. Belägen vid stranden af Östersjön, 2 mil norr om Vestervik, i Norra Tjust, uti en på barrskog rik trakt, skyddad för häftiga vindar, med ett jämnt och mildt klimat samt omgifven af en särdeles vacker skärgårdsnatur, erbjuder anstalten de förenade fördelarne af **helsobrunn** och **hafsbad**, jämte det den uppfyller fordringarna på en kurort för bröstsjuka.

Anstalten, nu nyrestaurerad, erbjuder billigare lefnadskostnader och billigare afgifter, än hvad förhållandet är vid de stora brunns- och badorterna.

En **mineralkälla** finnes, som omkring 100 år varit begagnad som helsobrunn och håller enligt professor Hamburgs analys 0,1247 gram kolsyrad järnoxidul på 1,000 gram vatten. Dessutom finnes tillgång på in- och utländska naturliga och arteficiella mineralvatten.

Kallvattenkuren är försedd med tempererade duscher (strål-, regn-, slang-, cirkel-, ryggrads-, stig- m. fl. duscher) samt apparater för alla vid vattenkur brukliga badformer. Här, äfven som uti

Varmbadsafdelningen serveras varma karbad, ångskåps-, varmlufts-, romerska, s. k. medikamentösa, talbarrs-, gytte- m. fl. bad.

Massage, Elektricitet och Gymnastik lemnas af därtill fullt kompetenta personer.

Läkarevården bestrides genom af Medicinalstyrelsen förordnad läkare.

På segel- och roddbåtar finnes god tillgång; hästar och åkdon finnas att hyra mot mycket billig afgift.

Anstalten förordas för personer, som lida af bröstsjukdomar, såsom tidigare stadium af lungsjukt, kronisk lungkatarr och emfysem; kronisk mag- och tarmkatarr, flerfaldiga lidanden i såväl nervsystemet som i köns- och urinorganerna; hämorrhoider, reumatism och »gikt», bleksot, blodbrist och allmän svaghet, skrofler, kongestjoner, förlamningar o. s. v.

Ångbåtslägenheter:

Till Vestervik flere gånger i veckan med ångbåten »Loftahammar».

Till Stockholm hvarje vecka med ångbåtarna »Tjust» och »Gamleby».

Till Norrköping med ångbåten »Östern». Dessutom telefonförbindelse med kringliggande orter.

Beställningar af rum emottagas och förfrågningar rörande anstalten besvaras af Intendenten, adress Loftahammar, till den 1 juni, sedan af Brunnskamrern Carl von Cederwald, adress Loftahammar.
(G. 16341) [1899]

Trosa Bad- och Sommarvistelseort.

Trosa rekommenderas som en synnerligt angenäm sommarvistelseort. Naturskönt läge, vackra omgifningar (Tullgarn, Thureholm, Hörningsholm, Dahlbyö m. fl.). God luft, Saltsjöbad, Varmbad. Enkelt lefnadssätt (inga societé-afgifter). Dagliga kommunikationer (5 timmars väg från Stockholm).

Två läkare på platsen. Bref med förfrågningar besvaras af Badhus-sällskapet.
(G. 14392) [1771]

Praktisk Konstväfnadsskola, 37 Norrlandsgatan 37.

Undertecknad, som i 12 år förestått Elfsborgs läns Väf- o. Slöjdskola, meddelar undervisning uti alla sorters konstväfnader och enklare väfnader. Elever, som önska deltaga i undervisningen, torde anmäla sig i skolans lokal. Väfstolar med tillbehör anskaffas. Beställningar af alla sorters Konstväfnader emottagas och utföras noggrant till billigt pris. Diverse Konstväfnader, såsom Portierer o. Gardiner af ylle o. bomull, Borddukar, Serveringsdukar, Parad- o. Badhanddukar, Kuddar, Förkläden, Flossa o. Kiddermönster samt enklare Mattor jämte Gardiner m. m., passande för sommarnöjen, finnas till salu.
[1654] *Johanna Brunsson.*

Nytt och billigt för våren!

Franska

Modellhattar

samt vackra

Ylleklädningar,

dito lösa kjolar,

Bomullsklädningar,

dito lösa kjolar,

Morgon-Rockar fr. 3,50 St.

Bomulls-Tricotlif

fr. 2 kr.

af ylle, plycherade dito fr. 3 kr.

Snörlifven

La Sylfide och Linnea, de bästa hittills kända snörlif.

Parasoller fr. 1: 50, Paraplyer

fr. 1: 75, nyaste eng. Schalar fr. 4: 80,

färska Regnkappor 5 kr.

hos **JANSSON & Co.,**

[1859] 6 Hötorget 6.

Bärviner, Bärsaft och Ättika

af

Liljeholmens Vinfabriks

prisbelönta tillverkningar försäljas hos hrr specialhandlande. Se Idun för fredagen den 25 april.

Viner och safter försäljas på hel- och halfbuteljer, tredubbel ättiksprit på större flaskor, alla försedda med etiketter, innehållande fabriken's namn.
[1896]

Husmödrar!

Den som önskar fin och god anjovis bör hos herrar handlande efterfråga Benj. G. Mollén & Co:s i Lysekil och i synnerhet Molléns »Victoria-Anjovis», hvilken är non plus ultra.
(G. 2093) [1784]

1890 års

Frö-priskurant

utdelas gratis, sändes franko.
SVENSONS Fröhandel

Lilla Nygatan 17, Stockholm.
[1897]

Svenska Lösen- och Tjänstefrimärken köpas ända till 1,000,000 st. Prisuppgift jämte antal, af valörer och sorter till »Rolf», adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm. (G. 16223) [1889]

Klädningsstyger
Profver kostnadsfritt.
Rekvizitioner Fraktfritt.
O.B.S. Modellhanscher till följe.
profverna.

FR. MARCUS
Kongl. Hofleverantör.
STOCKHOLM. [1785]

Hänvisen till annonserna i Idun, erhållen i billigaste pris — enligt öfverenskommelse mellan Redaktionen och de flesta af Iduns annonsörer.

I Barnängens Försäljningsmagasin,

Vesterlånggatan 47, Stockholm,
samt hos hvarje välförsedd detalj-
handlare finnes urval af:

Barnängens Toalett-Tvålar,

såsom Savon Royal, Savon de Bouquet, Savon Opo-
ponax, Savon de Noblesse de Russie m. fl. Syn-
nerligen rekommenderas för sin godhet, dryghet
och billighet: Savon Opoponax i stänger. Vidare

Barnängens äkta balsamiska ASEPTINTVÅL,

den bästa i handeln förekommande tvålsort, be-
redd af alla finaste olja, oumbärlig i hvarje fa-
milj, i synnerhet där barn finnas, enär Barnän-
gens Aseptintvål med fördelarna hos en god tvål
förenar vår Balsamiska Amykos-Aseptins fram-
stående egenskaper.

OBS. Barnängens Aseptintvål har genom sina absolut rena ingredienser vunnit Herrar
Läkares odelade bifall.

Barnängens Vinaigre de Toilette, som fullkomligt kan mäta sig med den berömda
från Société Hygiénique i Paris; Barnängens Amykos Tandtinktur, det bästa i handeln
förekommande tandmedel; Barnängens Tandpulver, sammansatt endast af för tänderna
välgörande ingredienser och därför erkänt såsom det förnämsta inom sin bransch;
Barnängens Härkonservator, absolut härläkande och mjällbefriande. Barnängens Sko-
politur, oumbärligt blankningsmedel för damernas skodon. [1669]

Seidel & Naumanns Bicyklar och Tricyklar.

I god konstruktion, solidité, elegans och lätt-
gående oöfverträffade. Öfver 200 maskiner på lager i Malmö. Illustrerad
priskurant på begäran.

Driftiga agenter sökas i alla städer samt på andra större platser.

Erik Schweder & C:o, Malmö.

Generalagenter för Sverige.

[1662]

(G. 18375)

Koncentrerad Ättika från Skånska Ättikfabriken,

tillerkänd Första pris i Köpenhamn 1888. Klaraste Bordsättika! Renaste Inläggningsättika!
Af 1 flaska å endast 1/2 liter erhållas 6 1/2 liter matättika för 1 krona.
Flaskorna, förseglade med kapsyler, stämplade med fabriken namn och registrerade
varumärke, finnas hos specierhandlande i de flesta städer.
I parti endast genom Skånska Ättikfabriken agentur, Smålandsgatan n:r 18, Stockholm.
[1789]

Maltextrakt

PRISBELÖNT: PARIS, LONDON, MALMÖ, ANTWERPEN

och preparater därpå, tillverkade å undertecknads därför särskildt inrättade
laboratorium.

- OBS. Detta Maltextrakt är af en mängd svenska läkare med syn-
nerligt förtroende användt och af dem väl vitsordadt.
- OBS. Hr Kemie Professorn Aug. Almén i Upsala säger i sin analys:
Det är ett verkligt Maltextrakt, fritt från främmande till-
satser och skadliga ämnen, bestående hufvudsakligen af
malto och dextrin samt peptone och för öfrigt mer än van-
ligt koncentreradt, hvilket bidrager till dess oföränderlighet
vid förvaring.
- OBS. I medicinska tidskriften »Journal d'Hygiène» (Paris) yttras om
maltextrakter, att bland dem intager onekligen O. L. Björk-
boms i Göteborg främsta rummet.
- OBS. Vid utställningen i London yttrade prisdomarne, att detta
maltextrakt var det renaste preparat af detta slag, som de
någonsin undersökt.
- OBS. Bland de i Malmö utställda svenska och danska maltextrakt
var detta det enda som tillerkändes första priset.
- OBS. Finnes å de flesta apotek i riket. Å platser, där så icke är
förhållandet, antagas kommissionärer.
- OBS. Beskrifningar jämte prisuppgift öfversändas portofritt på begäran.
Göteborg. Oscar L. Björkbom.

Fabrik för Förbandsartiklar af alla slag.

Priskuranter öfversändas portofritt på begäran.

Göteborg.

Oscar L. Björkbom.

(Nord. A.-B., Göt. 3241 x 3)

[1907]

För Bad- och Sommargäster.

GAEDKE'S CACAO,

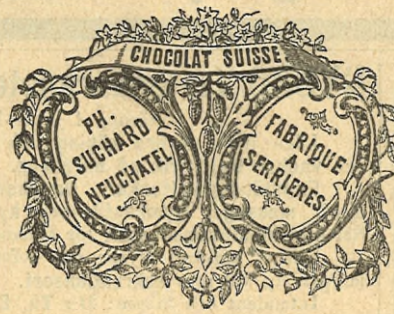
damernas favoritdryck, är renast o. helsosammast.

Till salu hos Herrar Specierhandlande.

[1888]

SUCHARD.

1876 Guld- och Silfvermedaljer. Suchard's Chocolad.

Fabriksmärke.

Erkänt utmärkt kvalitet.
Samtliga Suchard's Chocolader äro
garanterade ren Cacao och socker utan
tillsats.

Suchard's Praliner, Gianduja,
Noisettes, Nougatines och andra
dessertchocolader rekommenderas.

Suchard's Cacaopulver,

Cacao Soluble, ett rent lösligt pul-
ver i bleckburkar på 1/2, 1/4 och 1/8 kilo,
är drygt, välsmakande och närande.
Af Suchard's Cacaopulver får man
100 koppar på 1/2 kilo. [1842]

Guldmedalj vid Världsutställningen i Paris 1889.

Tjulander & C:o,

Allm. Tel. 50 89

Vinhandel,

Allm. Tel. 50 89.

55 Drottninggatan 55,

rekommenderar sitt väl sorterade lager af endast äkta utländska **Viner** och
Spirituosa. Särskildt framhålles: Finare **Champ.-Cognac** från de för-
nämsta firmor, flere år här i lagret. **Bordeaux-viner** af välkända firmor,
hvitt **Portvin**, särdeles omtyckt, **Martinique-** och **Holländska Li-**
körer, många år här lagrade, samt vår välkända **Punsch**, gammal och god,
till flere priser, enligt priskurant, som sändes på begäran. [1759]

Nilsson & Dahlbeck

Lager af

Gosskläder.

STOCKHOLM

38 Regeringsgatan 38

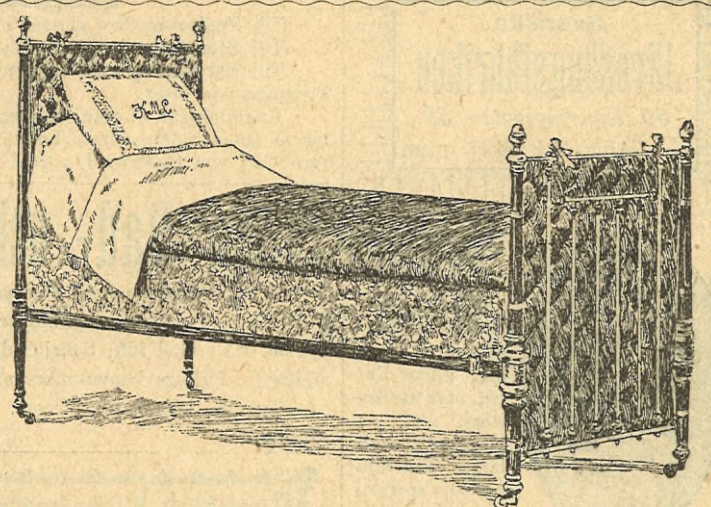
[1699]

Prisbelönade SVENSKA STICKMASKINER

48 Drottninggatan 48.

Se vidare annonsen i månadens första nummer!

[1922]

Största urval af SÄNGAR

från de billigaste till de dyrbaraste uppsättningar

K. M. Lundbergs Bosättningsmagasin,

N:r 7 Storkyrkobrinken N:r 7.

[1921]